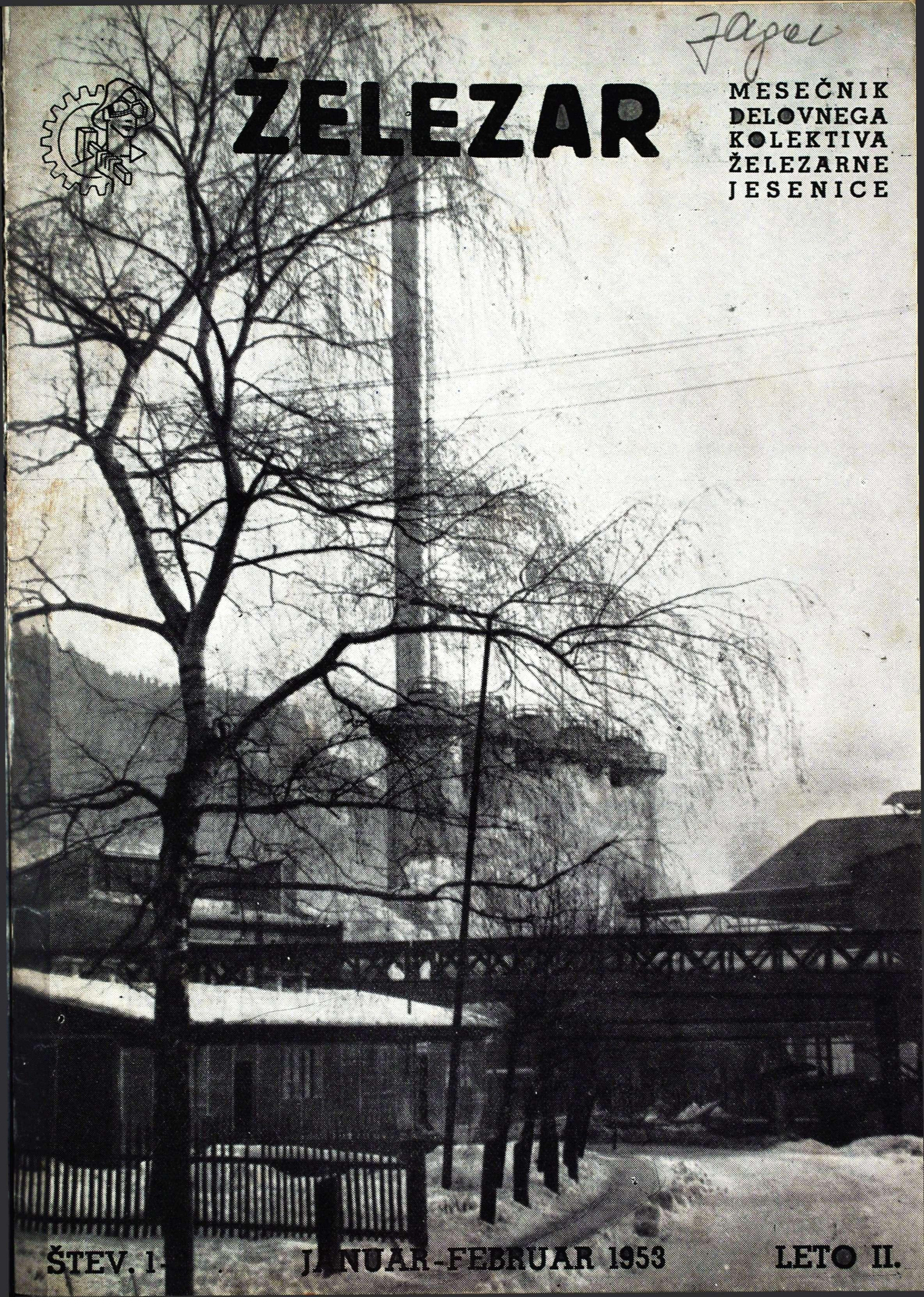

ŽELEZAR

Žagor

MESEČNIK
DELOVNEGA
KOLEKTIVA
ŽELEZARNE
JESENICE

ŠTEV. 1-

JANUAR-FEBRUAR 1953

LETO II.

? Vprašaj DOBIŠ ODGOVOR

Že lani smo v »Železarju« odprli to rubriko »Vprašaj — dobiš odgovor«, toda žal ni uspelo, da bi se uveljavila tako, kot je uredništvo želelo. Letos jo ponovno uvajamo v prepričanju, da bo drugače.

Da bo ta rubrika še zanimivejša bo tudi naše uredništvo stavljal vprašanja na tega ali onega, za to ali ono. Pri tem pa uredništvo opozarja, da denimo na stran vse tiste osebnosti, malenkosti in brezpomembne drobnarije, ki nikomur ne koristijo. V prepričanju, da bo v prihodnji številki ta rubrika dovolj pestra in zanimiva, tako v vprašanjih in odgovorih, uredništvo »Železarja« pozdravlja svoje bralce s pozivom:

Pišite v rubriko: Vprašaj — dobiš odgovor!«

In svojih vprašanj ali odgovorov ne zaupajte rdečim nabiralnikom, ker so vsi pokvarjeni, temveč jih naslavljajte na naslov »Uredništvo Železarja« gl. pisar na II. nadstropje ali pa puščajte pri vratarjih. Ti nab-

ralniki pa tudi niso poštni nabiralniki, zato opozarjamo vse, da ne mečejo vanje poštnih pošilk; kajti uredništvo še nima svojega poštarja, da bi skrbel tudi zato

Pa kar začnimo s prvim vprašanjem. Postavlja ga uredništvo »Železarja«, namenjen pa je članom Društva inženirjev in tehnikov.

Na svojem občnem zboru koncem januarja 1953 ste poleg kritičnega pregleda dosedanjega dela vašega društva in postavitvi nalog, ki jih vaše društvo ima do številnih problemov v naši Železarni, pri vzgajanju kadrov, komunalni dejavnosti in dvigu politične zavesti naših strokovnjakov, razpravljali tudi o posebnem kotičku, ki bi ga vaše društvo ime- lo na straneh »Železarja« in nujnosti dopisovanja prav članov DIT v naš mesečnik. Kdaj boste pristopili k temu in uredništvu poleg številnih strokovnih ali kakršnih koli dopisov, poslali tudi predlog in vsebino za kotiček DIT?

Odgovarjati vam na to vprašanje skoraj ni treba, saj bo sama izpolnitev zgornjega najboljši odgovor v zadovoljstvo vas, uredništva in vseh bralcev. Da pa odgovora, kakršnegakoli že, sploh ne bo, pa ne verjamemo, da bi dopustili. Torej v naslednji številki nasvidenje!

FILMI=KINO

MESTNI KINO JESENICE predvaja:

Od 3. III. do 5. III. francoski film »Otroški vrtec«.

Od 6. III. do 9. III. ameriški film »Trije kavalirji«.

Od 10. III. do 12. III. angleški film »Mala balerina«.

Od 13. III. do 17. III. avstrijski film »Kogar bogovi ljubijo«.

Od 18. III. do 23. III. mehiški film »La Marquerida«, ki bo s svojo umetniško in vsebinsko kvaliteto, ki je tako značilna za vse mehiške filme, pritegnil slehernega.

Od 24. III. do 25. III. ameriški film »Brzjav na zapad«, ki smo ga že videli prinas, kdor ljubi kowbojke z Indijanci pa si ga bo sigurno spet ogledal.

Od 26. III. do 30. III. francoski film »V Monte Carlo«, zabavna glasbena komedija, v kateri ima glavno vlogo jazz-orkester iz poznega filma »V Pariz«.

Od 31. III. do 3. IV. angleški film »Begunec«, ki prikazuje v tem nih, mračnih barvah usodo irskega revolucionarja — begunca v enem dnevu.

Objava

Tov. Koblar Leopold, stanujoč Boh. Bistrica 143, ki je bil v 12. št. »Železarja« omenjen pri kraji cinka v sivi livarni, je spet sprejet na delo v Železarno, ker je ustavljen sodni postopek proti njemu zaradi nedovoljnih dokazov za obdolženčevo kazensko odgovornost, s čemer članek »Takih ljudi nečemo v našem kolektivu« v 12. št. »Železarja« tozadevno popravljamo.

Mali oglasi

Prklicujem veljavnost izgubljene legitimacije za vstop v Železarno.

Brčon Slavko, žična valjarna

Prklicujem veljavnost izgubljene legitimacije za vstop v Železarno.

Kavčič Franc, Javornik I.

Prklicujem veljavnost izgubljene sindikalne člarske izkaznice.

Justin Jože, martinarna.

Prklicujem veljavnost izgubljene sindikalne člarske izkaznice.

Gruškovnik Jože, martinarna

Prklicujem veljavnost izgubljene sindikalne člarske izkaznice.

Bric Stanko, siva livarna

Prklicujem veljavnost izgubljene sindikalne člarske izkaznice.

Bulovec Franc, valj. Javornik

PROFESORSKA

Profesor in njegova žena so vrnete pozno ponoči domov.

»No, žena, kje pa je zdaj tvoj pozabljeni profesor, ob katerega se vedno spodtikaš?« reče profesor in zmagoslavno dvigne v zrak dva dežnika.

»Kaj pa misliš s tem« se začudi žena.

»Ti bi svoj dežnik sigurno pozabila v kavarni — toda jaz nisem vzel s seboj samo moj, temveč tudi tvoj dežnik!«

»O, nesrečnej, saj sva vendar od doma odšla oba brez dežnikov!«

IZ LETNE KONFERENCE OO ZKS ŽELEZARNE JESENICE

V sredini januarja 1953 se je vršila VI. redna letna konferenca OOKS, ki je zelo plodno potekala. Glavni referat je imel dosedanji sekretar TO Labura Zvone, iz katerega povzemamo nekaj najbistvenejših stvari.

Uvodoma je tov. Labura nakazal glavne linije našega razvoja, s posebnim ozirom na delo VI. kongresa ZKJ in podčrtal dejstvo, da je naša Partija prva v zgodovini, ki je v praksi dokazala, da je delavski razred sposoben voditi samega sebe, brez kapitalistov ali birokratske kaste, nato pa je prešel k vlogi, ki jo imamo mi kot edina socialistična država na svetu in k nalogam komunistov, ki jih v tej državi imajo. Tov. Labura je po tem uvodu prešel k analizi dosedanjega delavskega upravljanja in socialističnih odnosov. Organi samoupravljanja so v našem podjetju s svojim delom dosegli velike uspehe in si pridobili pri delavcih zaupanje, kakor tudi avtoriteto pri organih oblasti. Seveda pa so očitne tudi gotove napake, od katerih je največja slabost relativna zaostalost članov DS in delavcev sploh ter birokratizem, ki dopušča v okviru kolektiva med obrati partikularizem. Premalo se upošteva kolektivne potrebe, naloge in koristi in pojem upravljanja se zamejuje s pojmom lastništva pozabljajoč pri tem, da je podjetje le kvečjemu občeljska last in da jo skupnost le zaupa v upravljanje našemu kolektivu. Potrebno pa je za upravljanje široko obzorje in vsaj osnovno znanje ekonomskih, finančnih, knjigovodskih poslov itd., poznavanje gospodarstva, njegovih značilnosti, potreb in ciljev v naši državi, poleg nenehnega političnega izgrajevanja. Da temu posvečamo vse premalo pažnje je dokaz družbeni plan za 1953. leto, ki je šel takorekoč mimo nas. Tudi nevarnosti birokratizma so v našem podjetju še precejšnje, kajti nikakor se ne moremo otresti starih navad in še vse premalo zaupamo delavcem, njihovi sposobnosti in zrelosti, z druge strani pa se mnogokrat brez potrebe kritizira tudi nameščence in strokovnjake. Glavni problem pa predstavlja dejstvo, da člani DS, razen nekaj izjem, ne prenašajo sklepov DS med svoje volivce po obratih, ki so zato nepoučeni o delu DS in s tem tudi nezainteresirani. Koliko pa razpravlja naš kolektiv o nalogah v letu 1953? Koliko razpravlja o novem tarifnem pravilniku? Zakaj se dela samo na zasedanjih DS in v pisarnah. Vse premalo pa se je posvečalo pažnje naši produktivnosti dela, saj je še v večini obratov mnogo delovnih in materialnih rezerv in pomanjklivosti v

organizaciji dela. Da je možen znaten dvig produktivnosti nam priča tudi primerjava števil iz let nazaj. Prav večja produktivnost dela je ena osnovnih nalog našega kolektiva in njegovih organov samoupravljanja v letošnjem letu, saj je to tudi v našem lastnem interesu, kajti vsi viški nad predvideno stopnjo akumulacije in skladov po družbenem planu ostanejo kolektivu in ljudskemu odboru. Zaostri pa je treba tudi komercialno stran našega gospodarjenja. Delavci morajo biti tisti, ki se stalno zanimajo, kakšen je naš saldo v banki, zakaj plačujemo zamudne obresti itd. Prosperiteta podjetja odvisi tudi od boljšega ali slabšega finančnega in gospodarskega poslovanja.

Tov. Labura se tudi dotakne vprašanja higien-sko-tehnične zaščite dela, visokega števila nezgod in nakaže nujnost, da temu vprašanju posvečamo vso skrb. Povdari tudi tesno sodelovanje podjetja z ljudsko oblastjo, ki se mora še povečati in tako priti do vsega izraza vsa skrb za našega delovnega človeka, skrb za komunalne naprave, ki služijo vsej skupnosti in številne druge stvari. Posvetiti pa je treba nenehno skrb socialistični vzgoji našega človeka, nenehno skrb za vsestransko rast in vzgajanje resničnega komunista. Vse prepogosti so pojavi prav med komunisti, da zanemarjajo to vprašanje in potem zaidejo v čudne pojme, stopicajo na mestu z nejasnimi pojmi in kritizirajo druge, svojih lastnih slabosti pa ne vidijo. Le s tesnim sodelovanjem in aktivnim delom v sindikalni organizaciji se bodo te slabosti tudi odpravile in odstranjeni bodo nezdravi pojavi, kot so n. pr. pogrevanje osebnosti med komunisti v martinarni, osebni spori in trenja v glavni pisarni, vse splošno govorjenje o novem sistemu dela, zraven pa se povečini povsod krčevito drže starih navad, ko dela po navadi samo eden, ki je tudi v sindikatu, povezan z obratovodstvom, intervenira in tako lahko tudi komandira.

Tovariš Zvone Labura je tudi nakazal nekatere slabosti dosedanjega sindikalnega dela, ki je vse preveč bilo le sprejemanje poročil, kakor pa praktično vsakodnevno politično operativno delo. Naši delavci vse premalo zvedo o splošni in lokalni politično gospodarski situaciji, zato je tudi razumljiva premajhna zainteresiranost kolektiva za razne prireditve, zbornice volivcev, sestanke in manifestacije. Zato je nujno razčistiti nekatere zmotne in zastarele predstave o vlogi sindikata in čim bolj sprostiti, poenostaviti in decentralizirati celotno delovanje organizacij in odborov ter jih okrepiti z idejno-politično močnimi kadri. Z živim vsakodnev-

nim vzporejanjem mnenj, stališč in proti stališč je treba širiti obzorje delavcev, dvigati njihovo zavest in poglobljati znanje. Vse naše komuniste, ki predstavljajo najzavедnejši in najnaprednejši del delavcev v kolektivu, pa je treba vzgajati tako, da bodo sposobni za prepričevanje z osebnim vplivom, vzgledom in delom, da bodo znali razvijati vse tisto, kar krepi podjetje in koristi socialistični skupnosti, da se bodo povsod v produkciji, v DS, sindikatu, fizikalnih in prosvetnih društvih znali boriti za vse tisto, kar razvija socialistične odnose med ljudmi, krepi patriotično in socialistično zavest, borbennost in revolucionarnost, da se bodo tudi znali boriti proti vsemu, kar škodi podjetju, delavcu in skupnosti, proti vsem ostankom buržoazne dobe, ki so še ostali med nami. Kot revolucionarji ne smemo trpeti kompromisov. Posebno važno je torej, je zaključil tov. Labura svoj referat, da vzgajamo in da se vzgaja tudi sam vsak komunist in vsak delavec v sposobnega člana skupnosti za dobro in pravilno delo v podjetju in v DS, za delo v družbenih organizacijah, organih ljudskih oblasti in v svetu proizvajalcev. To je tista najvažnejša naloga naše organizacije, ki nam mora biti vedno pred očmi, če hočemo res izvršiti vse svoje dolžnosti do skupnosti in socializma.

V široki in živahni diskusiji so številni diskutanti nakazovali različne probleme. Tako se je **tov. Kobentar Bine** dotaknil delavskega upravljanja in s tem v zvezi tarifnega pravilnika, povdarjajoč preveliko razliko med vzdrževalnimi in proizvodnimi obrati, navajajoč pri tem povprečje točk iz nekaterih obratov. Omenil je tudi nujnost idejno-politične vzgoje komunistov, ki marsikdaj premalo skrbijo za svoj razvoj in širjenje obzorja. **Tovariš Ulčar Jože** je nakazal kot eno največjih nalog rešitev bodoče oblike Delavskega sveta, ki naj bi v bodoče bili v vseh obratih, iz zastopnikov svetov posameznih obratov, pa bi bil sestavljen nekak upravni svet. S tem bi samo upravljanje res prešlo na sam kolektiv obrata, splošne in važnejše probleme pa bi reševali skupaj na Upravnem svetu. Seveda je treba vse to dobro premisliti in predlaga tudi, da bi se organizirale pri DS posebne komisije za posamezne sektorje dela, ki bi člane seznanjale s tekočimi problemi in jih tako neprimerno bolj zainteresirali pri samem upravljanju podjetja. **Tov. Kuharič** je kritično ocenil delo Društva inženirjev in tehnikov in povdaril nujnost, da se DIT pritegne kot celota k reševanju nekaterih kompleksnih vprašanj, s čemer bi prevzelo v neki meri vlogo nekaterih forumov, ki so pri preosnovi našega političnega in gospodarskega življenja odpadli. Nujno je treba povečati skrb za izobraževanje strokovnega osebja in tudi odpraviti apolitičnost, za katero se skrivajo gotovi naši strokovnjaki, saj to nikakor ni v skladu z našo družbeno stvarnostjo. **Tov. Burinik Janko** je podal organizacijsko poročilo in navedel nekaj števil, iz katerih je razvidno, da šteje organizacija ZKS v železarni 1138 članov, od tega 982 delavcev. Od žena je komaj 89 članic ZKS, od

tega 42 delavk in 47 uslužbenk. Podal je tudi pregled izrečenih kazni, izključitev in sprejemov ter plačevanja članarine.

V nadaljni diskusiji so še nadaljni diskutanti obravnavali predlog novega načina Delavskih svetov po obratih in se izjavljali zanj, saj bi tako res poglobili in razširili delavsko upravljanje podjetja. **Tov. Dolinar Maks** je govoril o sodelovanju članov ZK z organi oblasti in ljudskih odborov, saj je to vprašanje vsak dan bolj aktualno in praksa sama že podira vse zidove med ljudskimi odbori in podjetji. Nujna je tudi pomoč članov ZK frontnim organizacijam na terenu, ker le poznanje problematike na terenu in v podjetju lahko resnično koristi na obeh straneh in lajša tolmačenje vsega tako frontovcem, kakor tudi delavcem v obratu.

Posebno izčrpna in zanimiva je bila diskusija glavnega direktorja **tov. Ropreta Viktorja**, ki je nakazal nujnost delavskih svetov po obratih, ki bi se lahko ukvarjali s proizvodnimi problemi svojega obrata, kar je sedanjemu DS nemogoče. V prvi vrsti je osvetlil gospodarsko problematiko podjetja in v zvezi s tem samo proizvodnjo. Omenil je, da je naše podjetje dediščina kapitalizma stare Jugoslavije, ki ni skrbel za izboljšanje obratov, saj mu je bil glavni namen le izkoriščanje delavca in zdaj moramo mi to staro dediščino modernizirati in spremeniti v napredne obrate. Nanizal je številne uspehe novih gradenj in modernizacij, ki znatno zvišujejo našo produkcijo. Zdaj se dela na 10-letnem proizvodnem investicijskem načrtu našega podjetja, kar bi nekako predstavljalo zaključni program graditev pri nas. V prvi vrsti je nujna modernizacija valjarn, saj posedujemo v njih še naprave, ki so stare preko 80 let. Z modernizacijo bi dosegli isto ali celo 10% večjo proizvodnjo v valjarnah s 300 delavci, namesto sedanjimi 1500, kar bi znatno znižalo stroške in pocenilo proizvode. Naš kolektiv pa ne sme stremeti samo po kvantiteti, temveč zlasti po kvaliteti proizvodov; kajti oddaljeni smo cca 320 km od naših surovinskih baz in prevoz teh surovin znatno podražuje naše izdelke. Naša država ima še ogromne potrebe po kvalitetnih jeklih in jih večinoma za drage devize uvažja. Mi pa imamo vse pogoje, zadostne izkušnje, sposoben kader, pa tudi tradicijo za izdelavo kvalitetnih jekel. Toda približati se moramo evropskim cenam in proizvodnosti, če jim hočemo konkurirati. To pa tudi moramo doseči. Naša proizvodnost je 3 do 4 krat manjša v primerjavi s srednjeevropsko, da o ameriškanski, ki je 10 krat večja, ne govorimo. Sam VI. kongres ZKJ in zlasti referat tov. Marinka povdarja to bolečo točko proizvodnosti in obenem postavlja pred vse člane ZK kot glavno nalogo prav dvig proizvodnosti dela v naših podjetjih. Kako dvigniti proizvodnost dela? Sprejeti so bili že gotovi sklepi kot: povečanje discipline, štednja materiala, polna izraba 8 urnega delavnika in nenehen dvig kvalitete naših proizvodov. Toda vse premalo se dela na uresničenju teh sklepov in prav zato je dolžnost prav komunistov, da so vzgled ostalim delavcem, da jim tolmačijo

nujnost teh ukrepov in da si pridobivajo pri njih zaupanje in ugled.

Da se da marsikaj narediti, je prav dokaz pretečeno leto, ko se je v začetku odstopalo od proizvodnih planov. Šele na energičen sklep DS, da naj se družbeni plan doseže 100 %, je kolektiv stvar razumel in sklep tudi zmagovito izpolnil s 102,9 %. S tem pa smo tudi presegli predpisano akumulacijo in ustvarili večji fond za samostojno razpolaganje. Za letošnje leto pa je situacija nekoliko drugačna. Družbeni plan zahteva od nas ob istih pogojih za okoli 13 % večjo proizvodnost, naša zadolžitev napram skupnosti je mnogo večja od lanske in končna stopa znaša 780. To pomeni, da je treba za vsako ceno dvigniti proizvodnost dela v vseh naših obratih. Kot osvetlitev naših dolžnosti do skupnosti naj navedem samo 500 milijonov dinarjev, ki jih imamo namenjene za zgraditev 9 blokov na Plavžu, da vsaj nekoliko omilimo stanovanjsko krizo na Jesenicah.

V nadaljni diskusiji se tov. glavni direktor dotakne tudi nekaterih drugih problemov, predvsem pa vprašanja raznih odločb in okrožnic, ki jih izdaja direkcija in so samo podaljšek sklepov DS in UO. Toda skoro vsaka okrožnica naleti na odpor po obratih in ne malokdaj tudi prav pri članih ZK, ki skušajo okrožnico izmaličiti ali celo potvoriti. Tipičen primer zato predstavlja promet, ki kljub sklepu UO, da se preide iz 12 urnika na 8 urnik še do zdaj ni tega izvedel, kajti prav člani ZK temu najbolj nasprotujejo. Že v stari Jugoslaviji smo se borili za 8 urnik in danes je naša dolžnost, da ga povsod vzpostavimo, pa čeprav nekateri, ki ne vidijo ekonomskih razlogov in koristi vsega podjetja pri tem, temu nasprotujejo. Tudi pri sestavi tarifnega pravilnika se opaža, da kdaj prav člani ZK natolcujejo za neupravičene postavke, zavajajo s tem druge delavce v zmoto, ustvarjajo nerazpoloženje in nedosledno izvajanje tarifne politike. Pa tudi drugače včasih člani ZK zahtevajo zase ali za druge člane gotove privilegije, ki so v nasprotju z interesi skupnosti. Trkajo se na prsi za svoje zasluge, ne pogledajo pa na sebe in okoli sebe in vsako kritiko vzamejo za gonjo proti borcev NOB. Tipično jeseniška pa je navada, da čim nekdo zamenja svoj položaj ali prevzame drugo mesto, takoj prav člani ZK iščejo vse mogoče vzroke zato in začno mrzlično kampanjo proti njemu. Taki ljudje nimajo zavesti, onemogočajo sleherno enotno delo in predstavljajo vdor sovražnika v partijske vrste. Navada je, če nekdo spomni človeka in prikaže njegove napake, da takoj vsi stopijo v opozicijo do njega in samo čakajo za vogalom, kdaj se bo nanj zljil ves gnoj in kako bi ga bolj prostaško oblatili. Temu je enkrat za vselej treba napraviti konec, saj s tem dajemo potuho sovražniku, številnim onemogočamo, da bi se razvijali pri svojem delu, odrekamo jim moralno pomoč in tako zaviramo naš socialistični razvoj ter razbijamo enotnost naše partije.

Tudi vprašanje spoštovanja zakonitosti je problem zase. Brez zakonitosti ni državljanske disci-

pline in brez državljanske discipline ni spoštovanja zakonov. To je pogoj kolektivne zavesti državljanov o njihovih pravicah in dolžnostih do socialistične skupnosti. Vsestransko se je treba spoznavati z vsemi zakoni, zlasti v našem decentraliziranem sistemu in skrbeti za njihovo pravilno sprovajanje. Vsekakor bo treba bolj spoštovati odredbe direkcije, ki jih daje na podlagi sklepov UO in DS kolektivu.

Ob zaključku tovariš glavni direktor želi, da nadaljujemo z velikimi uspehi v lanskem letu, da se sleherni otrese še preostalih oportunističnih manir, da prenehamo z osebnaštvom in si na vsak način dobimo čas za študij marksistične literature in dnevnega časopisja, ker le tako bomo lahko tolmačili množicam vsa vprašanja in znali slehernega posameznika zainteresirati za delavsko upravljanje in graditev socializma pri nas.

Tov. Arh Franc povdari zlasti važnost vzgoje komunistov, da bodo znali vedno in povsod do vsega zavzeti stališče, ki je vredno komunista. Kritizira slabo udeležbo na mestni partijski konferenci in na seminarjih, kjer se je študiral gradivo VI. kongresa ZKJ po terenih. Partijsko delo je treba prenesti na teren. **Tov. Cegnar Cilka** se dotakne problemov v podjetju in na terenu po vprašanju zaposlovanja delovne sile, zlasti ženske in mladolletnikov. Z ustanovitvijo raznih lokalnih delavnic in točnimi podatki s terena o možnostih preživljanja polproletarcev, ki imajo marsikdaj zelo visoko davčno osnovo pa še dobro delovno mesto, nakaže rešitev vprašanja ženske delovne in odvišne delovne sile sploh. Seveda pa je treba, da vsi razumejo, da v naše podjetje lahko vstopajo res samo sposobni delavci, tovarišem, ki pa so po reorganizaciji raznih forumov in družbenih organizacij prišli k nam, pa je treba, da jim nudimo vso pomoč.

O delu sindikalne organizacije, katere osnovna naloga je nenehna mobilizacija članstva za proučevanje in tolmačenje gospodarskih uredb in našega družbenega razvoja in tesna povezanost sindikata z DS in gospodarskimi forumi, je govoril **tov. Ščavničar Ivo**. Pribil je, da kadar bodo v sindikatu delali člani ZK, ne kot partijski funkcionarji, temveč kot sindikalni funkcionarji, zavestni člani DS ali kot vzorni in dobri delavci, potem bo tudi sindikalna organizacija v polni meri odigrala svojo vlogo.

O društvenem življenju fizikturnih, prosvetnih in ostalih organizacij in nalogah, ki jih v njih imajo komunisti je diskutiral **tov. Dolenc Tone**, s posebnim povdarkom po nujnosti vsestranske vzgoje zlasti mladine v teh različnih društvi.

Nato je sledilo poročilo verifikacijske komisije, ki je sporočila, da je od 312 izvoljenih delegatov navzočih 256 ali 82 %, upravičeno odsotnih 21 in neupravičeno odsotnih 35. Sledile so volitve članov TK ZKS, v katerega so bili izvoljeni sledeči tovariši: **Podviz And. z 223 glasovi, Pintar Ant. z 235, Burnik Janko z 214, Cegnar Cilka z 208, Torkar Henrik z 237, Rev Stane z 220, ing. Pohar Alojz**

z 237, Valentar Franc z 217 in Uršič Franc z 199 glasovi.

Ob zaključku je spregovoril še sekretar OK ZKS tov. Zlatnar Mirko, ki je poudaril potrebo poglobljanja delavskega upravljanja zlasti v družbeno-političnem pogledu in ne samo po ozkih vidikih same tovarne ali proizvodnih obratov. Nujno je treba vsestransko poživiti politično aktivnost in jo postaviti vstric z našim hitrim tempom ekonomskega razvoja. Poudaril je znova potrebo po aktivnosti članov ZK v sindikalni organizaciji in frontnih organizacijah na terenu ter zahtevo do slehernega, da da vse od sebe za čimprejšnjo zgraditev socializma.

Po končani diskusiji so bili soglasno sprejeti sledeči:

Sklepi VI. redne konference OO ZKS Železarne Jesenice, ki jih objavljamo v izvlečku. Po kratki analizi rezultatov in stanja v našem podjetju in našega družbenega razvoja sploh ter osvetlitvi glavnih nalog, ki jih je postavil zgodovinski VI. kongres ZKJ, sledijo sledeči sklepi:

I.

Delavsko samoupravljanje.

Po uspehih dosedanjega upravljanja po UO in DS, ko je naš kolektiv dosegel velike rezultate tako pri gospodarjenju, dvigu kvalitete itd., nadaljni razvoj nujno zahteva sodelovanje celotnega kolektiva v delavskem upravljanju, zato se kot predlog sprejme:

1. da se izvolijo po obratih Delavski sveti, ki bodo reševali proizvodne in gospodarske probleme obrata in tovarne;

2. iz vrst obratnih DS se izvoli določeno število članov Upravnega sveta, ki bi nekako nadomeščal dosednji DS.

3. Upravni svet rešuje probleme preko svojih članov direktno z delovnim kolektivom, s čemer je zagotovljena osnova demokratičnega centralizma.

Komunisti kot najzavednejši delavci so dolžni, da se borijo za čim uspešnejše delo samoupravljanja, boriti se morajo proti vsem škodljivim poja-

vom od tatvin do neodgovornega izdobraavljanja neodgovarjajočih kvalitet blaga in škode v proizvodnji zaradi malomarnosti odgovornih ter nenehno poglobljati svoje znanje in širiti obzorje.

II.

Samoupravljanje v ljudski oblasti in njenih organih.

Novoizvoljeni LOMO Jesenice šteje znatno število delavcev našega podjetja in članov DS in UO, vendar je nujno, da komunisti nenehno razvijajo med do zdaj še precej nezainteresiranimi delavci interes za ljudsko samoupravo in komunalno dejavnost ter nakazujejo perspektive postopnega prehoda občine v komuno.

III.

Sindikalna organizacija.

Sindikalna organizacija po pogojih samoupravljanja ni odigrala v zadostni meri svojo vlogo, zato je dolžnost in naloga komunistov, da razvijajo široko politično delo prav v sindikatu, ki se mora boriti za vsa vprašanja in probleme zaščite delavcev in proizvodnosti in zlasti iskati oblike poljudnega izobraževanja delavcev v gospodarskem, kulturnem in političnem pogledu.

IV.

Organizacijska vprašanja OOKK

Zaostriti je treba notranjo partijsko disciplino, razvijati budnost do vseh reakcionarnih pojavov znotraj organizacije in na terenu, nenehno in sistematično dvigati politično vzgojo članstva, razširiti vrste komunistov s sprejemanjem delavcev, posebno žena, in vse delo OO ZK usmerjati k graditvi lika komunista v skladu s statutom ZKJ.

Po sprejetju sklepov sta bili poslani resoluciji CK ZKJ v Beograd in CK ZKS v Ljubljano, nakar se je v imenu navoizvoljenih članov TK ZKS tov. ing. Pohar zahvalil za zaupanje in zaključil plodno in uspešno letno konferenco.

NOVE DELOVNE KNJIŽICE

Pojasnila za člane kolektiva, ki še niso vložili prijave za novo delovno knjižico.

1. Tovariše, ki še niso uredili prijave za novo delovno knjižico opozarjamo, da uredite dokazila o svoji delovni dobi in prijavo vložite čimprej.

2. Pri vlaganju prijav za nove delovne knjižice so se najbolje izkazali predelovalni obrati, ki so oddali že preko 500 prijav in bodo s prijavami v kratkem zaključili. Od večjih obratov zelo dobro napreduje martinarna, ki ima vloženih okrog 80% prijav, počasi pa napreduje na prometu in na gradbenem oddelku. S prijavami je treba pohiteti. Na zbiranje dokumentov smo opozarjali že več kot pol

leta, zato bodo morali tudi zamudniki vložiti prijave. Vsak, ki hoče biti v delovnem odnosu, bo moral imeti delovno knjižico, zato je v interesu vseh, da s prijavi pohite.

3. Ponovno opozarjamo vse one, ki nimajo verodostojnih dokazov o svojih zaposlitvah po 1. 9. 1937, da morajo za te zaposlitve najprej zahtevati izpisek od Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani, Miklošičeva 20. V kolikor prejmejo izpisek iz evidence, je isti zadosten dokument o delovni dobi. V primeru pa, da Zavod ne razpolaga s podatki, bo negativen odgovor služil za zasliševanje prič, za kar je treba vložiti pismeno vlogo.

4. Zaposlitve vpisane v nemških delovnih knjižicah so merodajen dokument tedaj, če so potrjene in podpisane od delodajalca. Merodajen je le vpis na strani 6—7, ne pa na strani 4, ker je bil napravljen

često le po izjavi zaposlenca. Kdor ima vpis na strani 4, naj zahteva izpisek od Zavoda za socialno zavarovanje, v primeru pa, da zavod te evidence nima, naj vloži vlogo za zaslišanje prič.

5. V zvezi z zaslišanjem predlagateljev, ki doka-
zujejo razne zaposlitve, opozarjamo na sledeče:

Vloge za zaslišanje prič morajo biti jasne. Na-
vedene naj bodo vse zaposlitve, ki jih hoče predla-
gatelj dokazati s pričami. Če bi kdo slučajno v vlogi
kaj izpustil ali pozabil, naj to dopolni pri zaslišanju.
Postopek zaslišanja pa je le enkraten. Pri zasliša-
nju naj vsak odgovarja na postavljena vprašanja

jasno. Pri zaposlitvah, kjer se datumov ne spo-
minja, naj navaja vsaj mesec ali letni čas.

V vlogah za zasliševanje naj se navedejo točni
naslovi prič, to je kraj stanovanja, ulica, hišna
številka in mesto zaposlitve. Brez točnih podatkov
je zasliševanje prič v različnih krajih države ne-
mogoče.

Z jasnimi navedbami boste olajšali delo Zavodu
za socialno zavarovanje, sebi pa uredili čimpreje de-
lovno dobo.

Komisija za izdajo delovnih knjižic
pri Železarni Jesenice

OBVEZNOSTI, KI JIH IMAMO DO SKUPNOSTI IN DRUŽBENEGA PLANA, NAJ BODO MERILO PRI SESTAVI NOVEGA TARIFNEGA PRAVILNIKA

S XIII. ZASEDANJA DS

Na XIII. rednem zasedanju je Delavski svet ob-
ravnaval družbeni plan in osnutek III. tarifnega
pravilnika in v izčrpni diskusiji prišel do nekaterih
pozitivnih pa tudi negativnih zaključkov. Zlasti vpra-
šanje novega pravilnika je povzročalo precej hude
krvi, kajti tendenca po skoraj vseh obratih za čim
višje tarifne postavke je le bila preostra in nekoliko
preočitno kaže, da le še nismo čisto na jasnem o
vsem okoli delavskega upravljanja.

V začetku zasedanja je bila soglasno podaljšana
veljavnost starega tarifnega pravilnika za februar,
s 15. 3. pa začne veljati novi. Soglasno je sprejet
za namestnika predsednika DS tov. Rekelj, ki bo
zastopal odsotnega tov. Jasniča.

Ob prvi točki dnevnega reda: **naš družbeni plan**,
je glavni direktor tov. Ropret podal pregled izvr-
šitve družbenega plana za leto 1952, za januar 1953
in I. dekada v februarju, kjer je opozoril, da je v
njej začetni polet v primerjavi z januarjem nekoliko
padel, deloma tudi iz objektivnih razlogov in podal
je tudi obrazložitev družbenega plana za leto 1953.
V diskusiji so razni diskutanti govorili o raznih
vprašanjih našega podjetja in posameznih obratov
z ozirom na nov družbeni plan, tako n. pr. vpraša-
nje 100% izplačila plače, ki bo izplačana v celoti
le, če bo dosežen tudi asortiman. V tem primeru se
bodo obrati morali držati plana, ki je postavljen,
v količini in asortimanu, kajti ne sme se več dopu-
stiti, da bi se spet zgodilo, kot se je z vojnimi do-
bavami, ki so izvršene le 30%, prav zaradi nedo-
seženega asortimana. V nadaljni diskusiji je bil
tudi prebran predlog investicij LOMO in OLO, iz
katerega je razvidno, da bodo vsa sredstva, ki jih
v ta namen ustvarjamo v Železarni, v prvi vrsti šla
za komunalne zadeve in gradnjo, torej za naše
ljudstvo samo. Povdarjena pa je bila važna poseb-
nost v letošnjem družbenem planu, ko je plačilni
fond postavljen 100%, s tem pa odpadejo tudi vse
dotacije in možnosti kritja neizvršenega plana v
enem obratu z drugim obratom, ker zahteva od nas
brezpogojno 100% izvrševanje postavljenih nalog.

Pogovorili so se tudi o možnostih zvišanja predvi-
denih sredstev za PLZ in o finančnih planih za leto
1953 za Delavski tehnikum in MIŠ, ter o nujnosti
denarnih sredstev v znesku okoli 30.000.000 din, ki
bi bili potrebni za raziskovanje rudnega bogastva
v našem okolišu. Ob tej priložnosti je tov. glavni
direktor obširno obrazložil pomen in važnost teh
raziskovanj, katerih možni pozitivni rezultati bi bili
za nas velike vrednosti. Pove tudi, da nam je za-
gotovljeno 6% svobodnega razpolaganja akumula-
cije na podlagi velikega razumevanja Gospodarske-
ga sveta v Ljubljani in s čemer nam je zdaj v polni
meri omogočeno, da ustvarjamo družbeni standard.
Ob koncu diskusije je bil družbeni plan Železarne
Jesenice soglasno sprejet.

Naslednja točka dnevnega reda je bil **osnutek
III. tarifnega pravilnika**, s katerim morajo biti se-
znanjeni vsi obrati in z vsemi delavci prediskuti-
ran, kajti le tako bo zagotovljena njegova vsebina
in pravilnost. Toda že pri točkovanju je večina ob-
ratov šla previsoko in v primerjavi s starim pra-
vilnikom je kar naenkrat 55 več VK delavcev, 54
več K delavcev in 57 nekvalificiranih, čeprav stvar-
no v podjetju ni toliko delovnih mest in razen go-
tovih izjem tudi pogoji dela ne zahtevajo toliko
kvalificiranih delavcev. Nujno je potrebno vskladiti
obrate med seboj in s tem bo znižano mesečno pov-
prečje, ki zdaj znaša 10.040 din za uslužbenice in
9825 din za delavce s povprečno urno postavko din
47.24. Sedanji tarifni pravilnik je samo predlog in
potrebno ga je dobro prediskutirati in upoštevati
vse pogoje posameznega obrata, pa tudi dopuste,
akordni cenik itd., če hočemo, da bo pravilno po-
stavljen. Vsi obrati bodo dobili tabelarni pregled
točkovanja za vso Železarno in po njem se bodo
vskladili in primerjali z ostalimi obrati. Treba pa je
seveda popolne poštenosti in tudi odstopiti od vseh
rezerv, za katerimi se ponavadi skrivajo le nepra-
vilnosti. Ob koncu diskusije je govoril tudi sekretar
OK ZKS tov. Zlatnar, ki je nakazal vso škodljivost
tendence prekoračenja plačilnega fonda po vseh

obratih, saj je popolnoma asocialna. Tudi DS je vse premalo resno obravnaval ta nezdravi pojav, kar meče slabo luč na vse njegove dosedanje velike uspehe v raznih pogledih delavskega upravljanja. Osnovno je razvoj proizvodnje in dvig produktivnosti, kajti le tako bomo lahko šli svojo pravo pot v bodočnost in zato je treba kdaj tudi sprejeti borbo, pa čeprav nas to kaj stane.

Ob koncu se je še razpravljalo o raznih drugih stvarih kot n. pr. vprašanje avtobusa in kriterija pri določanju dopustov itd. Ob koncu tov. direktor še opozori na slabo odpremo zlasti vojnega kontin-

genta, ki ima še vedno prioriteto, DS pa da pooblastilo UO, da krivce zato ugotovi in jih tudi strogo kaznuje, o čemer naj se poroča na naslednjem zasedanju.

DS je na svojem XIII. rednem zasedanju sprejel tudi sledeče sklepe: II. tarifni pravilnik se podaljša za mesec januar 1953, izvoliti je treba podpredsednika DS, sprejet je družbeni plan, UO naj izvrši revizijo delovnih mest spriču porasta, ki ga je nakazal tov. glavni direktor in UO naj tudi izvrši revizijo akordnega cenika.

ZAKAJ MORA TRPETI ŽELEZARNA JESENICE ZARADI ZAMUD VLAKOV TOLIKO ŠKODO?

V našem socialističnem gospodarstvu moramo povsod paziti, kako bomo ustvarili čimveč pogojev, da bi bila produkcija materiala čim hitrejša in čim bolj poceni. Modernizacija proizvodnega procesa je eden izmed takih elementov, ki nam omogoča hitrejši in cenen proizvodni proces. Pravilna uporaba surovin in odkrivanje skritih rezerv v njih in v delovni sili sta druga dva taka važna elementa, ki nam omogočata ustvarjati dober in cenen produkt. Takih elementov, ki vplivajo na proizvodnjo imamo vse polno. Le-ti so nekako notranji faktorji. Računati pa moramo tudi na zunanje, ki pa prav tako močno vplivajo na potek proizvodnje, vendar pa na njih ne polagamo dovolj pažnje.

Eden izmed takih pojavov, ki povzročajo tovarni velike težave in ogromno škodo, je prevoz naših delavcev po železnici. Vršni se iz treh smeri in to iz Bohinja, Planice in Ljubljane proti Jesenicam. Prav gotovo je železnica kot taka, ustanova, ki služi po svojem bistvu delovnemu človeku, ni pa ona sama sebi namen. Dejstvo, da mora služiti delovnemu človeku, pa ni vedno izpolnjeno in se dostikrat kljub resnosti položaja in škode, ki jo s tem napravljamo ne samo našemu delovnemu kolektivu, temveč tudi vsej naši skupnosti, v celoti prav gotovo železničarji v polni meri ne zavedajo.

Nižje vidimo približno sliko obračuna zamud vlakov, ki vozijo predvsem našega delovnega človeka na Jesenice, ugotovljenih po naši nadzorni službi za leto 1952.

a) Smer Bohinj-Jesenice	
zamujenih 293 vlakov, 102 ure — 787 delavcev	
b) Smer Planica—Jesenice:	
zamujenih 30 vlakov, 23 ur — 534 delavcev	
c) Smer Ljubljana—Jesenice:	
zamujenih 88 vlakov, 70 ure — 753 delavcev	
skupaj 411 vlakov, 195 ur — 2074 delavcev	

Če sedaj vzamemo kar prvo smer in izračunamo samo približno izgubo s tem, da pomnožimo število delavcev kar s sto urami, dobimo da so le-ti izostali od dela in, da je morala tovarna plačati te za-

mujene ure in poleg tega še akumulacijo izgleda račun približno takole:

a) 787 x 100 = 78.700 ur x povprečna mezda 44	
din x 6.44 = 25,734.900.—	
b) 534 x 23 = 12.282 ur x poprečna mezda 44	
din x 6.44 = 4,016.214.—	
c) 753 x 70 = 52.710 ur x povprečna mezdna 44	
din x 6.44 = 17,236.170.—	

$$\begin{array}{r} a \quad + \quad b \quad + \quad c \\ 25,734.900 + 4,016.214 + 17,236.170 = 46,986.284.— \end{array}$$

Ta vsota predstavlja samo postavko izgubljeno zaradi zamujenih ur spremenjenih v dinarje.

Če pogledamo, kako bi izgledala stvar, da bi vse te izgubljene ure, ki skupaj znašajo:

a) 80.683
b) 12.442
c) 52.710
145.835 ur

spremenili v proizvodnjo n. pr. v martinarni, dobimo sledečo sliko:

proizvodnja enega delavca na uro je 146.5 kg surovega jekla.

$$145.835 \times 146.5 = 21,364 \text{ ton jekla}$$

Lastna cena SM jekla je 32.744.— din na tono.
 $21.364 \times 32.744 = 699,542.816.— \text{ din.}$

Izgubljena produkcija	699,542.816.— din
Izgubljene dneve	46,986.284.— din

skupaj	746,529.100 din
---------------	------------------------

Ta skupna vsota izgubljena zaradi zamud vlakov predstavlja samo v našem delovnem kolektivu okoli 750 milijonov izgube narodnega dohodka.

Vprašamo se, ali železnico res nič ne boli tak problem, ali ji je vseeno, če se na tak način zaradi njih zmanjšuje narodni dohodek, ali jim je res vseeno, če pri nas ne moremo zaradi njih dvigati življenjskega standarda tako, kot naše vodstvo to želi. Ali si zamišljajo kaj bi se s tem denarci dalo napraviti?

TI NAJ NAM BODO ZA VZGLED

V 12. številki »Železarja« lanskega letnika smo prinesli članek »Priznanje delu«, v katerem poročamo o odlikovanju z Redom dela III. stopnje in Kolajno dela nekaterih članov našega kolektiva, o podelitvi diplom 29 tovarišem, ki so se izkazali pri uspešni graditvi objektov naše kapitalne izgradnje in o 40 letnem delovnem jubileju v naši Železarni osmih so-

delavcev. Danes prinašamo njihove skupne fotografije. Na prvi vidimo naše odlikovance z Redom dela III. stopnje in Kolajno dela, v njihovi sredi pa sekretarja Ljudske skupščine LRS tov. F. Lubeja.

To pa so tovariši, ki so s svojo neutrudljivostjo in požrtvovalnostjo doprinesli levji delež za uspešno in dokončno dograditev važnih objektov kapitalne izgradnje. Nova VI. SM-peč nam že daje tone jekla na dan, pa tudi ostali objekti že služijo ali so tik pred tem, da začno služiti izboljšavi naših izdelkov in dvigu proizvodnosti, kar je osnovna naloga nas vseh.

Jubilej 40-letnega dela v naši Železarni pa so praznovali tiste. Koliko truda in znoja predstavlja teh 40 let. Toda po vsem tem so vendarle dočakali, da so v novi socialistični domovini deležni vseh velikih socialnih dobrin, zasluženega pokoja v človeka vrednem življenju, brez mračnih skrbi za bodočnost, dobrin, ki jih je uresničila za vse delovne ljudi naša socialistična družba.

Foto: France Torkar

KJE NAJ IŠČEMO MILIJONE?

Pričujoči članek je omejen samo na glavne toplotne probleme javorniških valjarn in se vsi podatki nanašajo nanje. Namen članka je pokazati pomen pravilnega gospodarjenja s toplotno in delo oddelka toplotnega gospodarstva.

»Kalorije, kalorije, kubični metri plina, tone premoga! Obročne tehtnice, zaslonbe, rekuperatorji, dimni kanali, zapahi!« S takimi in podobnimi stvarmi smo hodili okrog obratovodstev. Z besedami, ali pa tudi samo z obrazi so nam odgovarjali: »Ali je to potrebno? Toliko dela imamo, nekateri pa imajo še čas ukvarjati se s takimi stvarmi!«

»Poraba plina, CO, vlek, pritisk!« S tem smo navalili na kurjače. Oni pa so nas gledali z nezanimanjem: »Čemu je potrebno vse to, nimamo časa, gledati moramo na ico«, paziti moramo, da ne »zažgemo« vložka, ne gnjavite nas!«

Res, ali je vse to potrebno? Vse to prerekanje, dopovedovanje in sitnarjenje. »Vaše delo je brez pomena«, nam je še pred kratkim vzkljnil mlad tehnik »to so malenkosti, drugje se da prihraniti dosti več! Ali ne izražajo te besede mišljenje večine delavcev in tehničnega kadra v naši Železarni. Ali ni prav to mišljenje krivo za katastrofalno visoko porabo goriva v naši Železarni, a še posebej v valjarnah na Javorniku?

Poglejmo številke! Številke so trmaste, neizprosno razkrivajo resnico. Poglejmo resnici v obraz: Ali je brez pomena najmanj 16.000 ton premoga, kolikor ga letno samo na Javorniku v posmeh vsem tehničnim in znanstvenim dognanjem, proti vsem energetskim pravilom, ki veljajo v vseh tudi industrijsko visoko razvitih državah — dobesedno spuščamo v zrak, vodo ali zemljo brez koristi za kogarkoli, v veliko škodo skupnosti in še posebej našemu delovnemu kolektivu. Kaj nam koristi gost črn dim, ki se dan za dnem vali pred očmi nas vseh iz dimnikov in odnaša s seboj tudi do 50% neizrabljenega goriva, kaj nam koristi 60°C in več vroča voda, ki se je tone in tone vsako uro izliva v Savo, kaj nam koristi premog, ki ga s pepelom vred dan za dnem vozimo na nasip.

Teh 800—1000 vagonov premoga letno, ki ga tako brez haska napravimo, nam lega na pljuča in prav krepko tudi na — žep. Kajti ta premog predstavlja najmanj 120.000.000 din. Če bi ta denar, namesto, da ga izdamo za premog, ki ga potem brez potrebe in koristi spuščamo v zrak samo na Javorniku, izplačali vsako leto vsemu delavstvu Železarne, bi vsak dobil 20.000.— din. Za ta denar bi lahko kupili 3000 radioaparatorov ali postavili nad 100 enostanovanjskih hišic. Če pa bi ta premog razdelili med vse prebivalstvo Jesenic, bi bile Jesenice rešene skrbi za kurjavo.

Če pogledamo podatke o porabi kuriva prejšnjega leta, vidimo, da je bilo v valjarnah na Javorniku porabljenega na tono produkcije l. 1934 (ko je bila

poraba najnižja) 207 kg premoga, l. 1937 — 327 kg, l. 1946 — 374 kg, l. 1947 — 360 kg, l. 1950 (po vojni najvišja poraba) 464 kg, l. 1951 pa 449 kg.

Torej smo l. 1951 porabili za tono produkcije za 242 kg ali 117% premoga več kot l. 1934 in za 89 kg ali 24,7% več kot l. 1947.

Kajne, to pa niso več malenkosti! To so stvari, o katerih moramo razmišljati in ukrepati — ne samo zaradi interesov našega delovnega kolektiva in napredka naše Železarne, temveč tudi zaradi interesov skupnosti. Tu leži denar takorekoč na dlani, samo vzeti ga je treba. Često se poganjamo za malenkostmi, zaradi par tisočakov smo pripravljeni se prerekati cele ure, med tem pa prav širokogrudno puščamo v nemar lahko dosegljive milijone. Ali ni tako, kot pravi pregovor, da muhe lovimo, a izpuščamo slone!

Ako se bolj poglobimo v ta vprašanja, bomo našli še nešteto drugih lukenj, skozi katere nam brezplodno odteka žulji in znoj. Kar pri nabavah premoga začnimo. Za proizvodnjo generatorskega plina se navadno uporablja premog določenih dimenzij, imenovan »orehovec«. Mi smo orehovec sicer plačali, dobili pa smo vse kaj drugega. Sejalne analize so pokazale, da smo dobivali manj kot 50% orehovca, vse drugo je bil premog manjših dimenzij, prah in celo zemlja. Samo razlika v cenah »orehovca« in drobnejših vrst zneso letno milijone, a škoda je še večja. Običajno se računa, da dobimo iz kg našega premoga 1,92 m³ plina, a mi smo ga zaradi slabe kvalitete premoga dobili samo 1,5 do 1,7 m³ plina iz kg premoga. Tako nas je stal m³ plina 16% več kot bi nas stal, če bi bilo vse v redu. Izguba zaradi slabšega izplena zneso letno do 50 milijonov din. Slaba kvaliteta tudi prispeva k temu, da smo imeli do 35% gorljivega v pepelu generatorjev, kar bi težko našli še kje na svetu. Če bi gorljivo v pepelu znašalo samo 5% manj, bi to zneslo letno 800 t premoga ali skoraj 4.000.000 din.

Za te stvari se dolgo ni nihče zmenil, ali kaj ukrenil. Laboratorij je delal analize in dostavljal rezultate, ki so dolgo časa končavali v predalih. Šele pred kratkim se je na intervencijo Železarne kvaliteta premoga izboljšala in smo na ta način že v novembru napram stanju v oktobru samo zaradi boljšega izplena pridobili 2.000.000 din, občutno pa je padel tudi % gorljivosti ostankov v pepelu.

Da najdemo še ostale izgube po obratih, toda z odprtimi očmi, pripravljeni, da pogledamo dejstvom v oči, ne da bi vtičkali glavo v pesek, kakor noj. Spravili se bomo najprej nad manjše napake, težje stvari pa bomo prihranili za konec, saj iz malega raste veliko.

Stojimo pri eni od valjarniških peči. Vročina kar puhti iz nje, le malo vratic je popolnoma zaprtih, pri vseh piha plamen skozi špranje, da bi bilo prav lepo videti, ko ne bi tu dragocene kalorije na debelo uhajale v zrak. Če bi samo pol takega plamena,

ki noč in dan sika skozi špranje pri pečeh lahko prenesel domov v štedilnik, ne bi imel nobenih skrbi za kurjavo. In takih plamenčkov je pri vseh pečeh nešteto. Zakaj? Ko je bila peč obnovljena so se vendar vratica točno prilegala. Toda iz malomarnosti jih niso skoraj nikdar popolnoma zaprli. Plamen je izlizzal robove in vratica se ne dajo več zapreti. Nekatera vratica imajo deformirane okvirje zaradi nepravilnih manipulacij s pečjo. Pa bi kdo rekel: »Povečajmo vlek, pa nam ne bo vročina uhajala iz peči!« Pa poskusimo, saj se tako marsikje dela. Sedaj pa je ravno obratno: skozi špranje peč vsrkava mrzel zrak in se hladi. Preje je vročina uhajala iz peči, sedaj pa mraz vdira vanjo. Rezultat pa je isti: zaradi majhne malomarnosti — velika škoda.

Pri nekaterih pečeh so vratica — ena ali druga — vedno odprta in izgublamo toploto tudi radi sevanja. Skozi samo $1/4$ m² veliko odprtino izgubimo toliko toplote, da bi lahko vsako uro z njo zavreli preko 250 l vode. Pri tem pa ni zapiranje vratc nobeno težko delo! In koliko izgubimo skozi pretanke stene in strop. Samo s tem, da smo na del oboka peči položili 3 cm debelo odejo iz žlindre volne, smo pri eni peči prihranili najmanj 5% goriva, kar znese dnevno 4500 m³ plina in letno čedno vsotico 4.700.000.— din.

Poglavje zase je nihanje pritiska plina. Zaradi nihanja pritiska plina smo zabeležili do 25% nihanja porabe plina. Recimo, da smo peč zregulirali pri minimalnem pritisku plina in nam lepo in pravilno gori. Pritisk plina naraste in gre zaradi tega skozi gorilec peči 25% plina, količina zraka pa ostane ista. Plin ne more izgoreti in peč hladi, mesto, da bi jo ogreval. Po vzornih merjenjih sklepamo, da zaradi nihanja pritiska plina izgubimo cca 5% goriva. V resnici izkazujejo obrati, kjer je nihanje pritiska plina največje — nesorazmerno visoko porabo plina. Krivda je največ v napačni vpeljavi plinovodov, bodisi, da smo jih podedovali iz stare Jugoslavije, ali pa zgradili po vojni. Saj n. pr. plinovod od novih generatorjev do težke in lahke proge dela nesmiseln ovinek, dasi je bila predlagana krajša napeljava. Z vgraditvijo regulatorjev pritiska v posamezne odcepe plinovoda in k posameznim večjim pečem bi nihanje pritiska lahko odpravili.

Zelo karakteristično za gledanje na toplotne probleme in njih reševanje so take stvari:

Pri peči je dovolj hladilne vode, ki vroča priteka iz cevi in se izteka v Savo. A par metrov od tam imamo umivalno korito s celo vrsto pipic. Vodo za umivanje pa seveda ogrevamo s paro, ki poleg tega še krepko piha iz že dolgo, dolgo pokvarjenega ventila. Delavec pride, da si umije roke. Ko so roke umite pa seveda ne kaže z njimi zapirati umazanega ventila. Zato voda teče noč in dan in seveda tudi para. Tudi ta topla voda je le malo izkoriščena in odteka v Savo. Tako Trboveljski rudarji nakopljejo precej ton premoga samo zato, da nakopane kalorije priplavajo po Savi mimo njih. Plačamo pa seveda mi. In vendar bi lahko v umivalno korito napeljali vročo hladilno vodo od peči, paro pa le za tistih par dni v letu ko peč stoji.

Za proizvodnjo pare imamo kotle, ki naj bi izrabljali toploto dimnih plinov valjarniških peči. Toda, kje to funkcionira?

Ogljemo si dimnik iz katerega do pred kratkim ni bilo niti dimčka čeprav je zidan in precelj visok. Še danes skoraj, da ne opravlja druge funkcije, kot da nosi sliko deklice z napisom »Očka, vrni se zopet zdrav domov«. Pri pregledu dimnih kanalov se je ugotovilo, da so zatrpani z nesnago do vrha, da se vanje steka voda iz pokvarjenih odtočnih cevi. Mesto, da bi dimni plini iz peči šli po kanalu do parnega potla in tam oddali svojo toploto vodi, se kadijo iz peči v strop, v obraze in pljuča delavcev. Po očiščenju glavnih kanalov se je ugotovilo, da samo ena peč daje dimne pline v kanal, vse druge pa zaradi z žlindro in nesnago zatrpanih dimnih odprtin še vedno pod strop.

Kotel pa je še danes takorekoč mrtev in moramo v njem mesto s pomočjo vročih dimnih plinov pridobivati paro s kurjenjem plina.

Kdor kako stvar kupi jo skuša do kraja izrabiti. Zato si povsod po svetu prizadevajo, da vse kalorije, ki so v premogu tudi do kraja izrabijo. S pomočjo še vročih dimnih plinov, ki so v peči opravili svoje, v posebnih napravah — rekuperatorjih ali komorah segrevajo zrak, ki ga s plinom vred pihamo v peč, ponekod pa tudi plin. Naše valjarniške peči so nekdanj imele vse rekuperatorje ali komore toda edino pri dveh pečeh to v redu funkcionira, pri drugih pečeh po so rekuperatorji prežgani in zatrpani ali pa jih sploh ni. V dimne kanale vdirata voda in zrak.

Dober rekuperator nam more prihraniti 14—18% goriva. Peč, ki pri priključnem rekuperatorju porabi 1200 m³ plina na uro, ga bo brez rekuperatorja porabila 1380 m³ na uro. Torej 180 m³ več na uro — kar znese letno 4.500.000.— din. Če primerjamo prihranek z nabavnimi stroški, bi težko našli bolj donosno napravo kot je rekuperator. In vendar se temu vprašanju ne posveča dosti pažnje, ali skoraj nič in večino vročih dimnih plinov spuščamo neizkoriščenih v dimnik.

Sedaj pa pogledimo še kurjenje samo. Lahko trdimo, da se kuri večinoma »tja v en dan«, zato kurivo le deloma izkoristimo. Mesto da bi kurili po do kraja dognanih znanstvenih principih, kuri vsak kurjač po svojih lastnih metodah, ki so boljše ali slabše, odvisno od tega koliko je kak kurjač okužen po lahko bi rekli »alkimističnih« teorijah o kurjenju z »zrakom« in kurjenju s »plinom«. Neverjetno, a resnično je, da letno 400.000.000.— din, kolikor znašajo stroški za premog, damo v takorekoč nekontrolirano upravljanje in uporabo ljudem, ki jim par let ni nihče povedal kakšno je pravzaprav pravilno kurjenje in jim večinoma sploh manjka vsaka kvalifikacija. V splošnem je do predkratkim prevladovalo mišljenje, da je za kurjača vsak dober. Znanje kolikor ga je bilo, se je prenašalo s kurjača na kurjača in z njim tudi zgrešene teorije in pojmi.

Poleg tega se tudi pri nagrajevanju ni upoštevalo prizadevanje in znanje posameznih kurjačev, kar seveda ni pripomoglo k večjemu zanimanju za ta važen in odgovoren poklic. Saj kurjač lahko

obratu več koristi ali škoduje, več zapravi ali prihrani kot katerikoli delavec. Saj kurjač lahko svojo mesečno plačo v eni sami izmeni zasluži ali pa zapravi, ne da bi kdo vedel za to.

Kako je torej s kurjenjem? Če stopimo na neko mesto, kjer imamo pregled čez vse dimnike valjarn, bomo opazili, da se iz nekaterih vali temen črn dim, iz nekaterih rumen ali bel dim iz nekaterih se sploh ne kadi, ali pa le redko modrikast dim. Barva dima je v glavnem odvisna od mešanice plina in zraka v peči. Črn dim vedno pove, da je v peči preveč plina in premalo zraka, gost bel dim skoraj vedno pomeni velik višek zraka, pri pravilnem kurjenju in če so v redu vse naprave pa je dim brezbarven ali lahko modrikast. Sedaj pa kar pogledjmo po naših dimnikih!

Pojdimo najprej k dimniku s črnim dimom. Analiza dimnih plinov nam bo pokazala od 10 do 14% neizgorelega CO. Ker vsak % CO v dimnih plinih dejansko pomeni 5% goriva gre torej pri 10% CO skozi dimnik reci in piši 50% goriva. Dim ima torej od česa biti, črn, stane pa ta stvar: Če peč porabi 1000 m³ plina na uro (manjša peč), gre pri 10% CO₂ v izgubo 500 m³ plina na uro, ali 1450 din na uro, 35.000 din na dan, 1.050.000 din na mesec in 12.600.000 din na leto. Za ta denar bi lahko vsem kurjačem pri tisti peči napravili prav lepe hiše z vso opremo. 10% v dimnih plinih pa ni pri nas nobena redkost, saj si tak črn dim lahko vsak dan in skoraj vsako uro vsak sam ogleda.

Tako izgleda kurjenje s »plinom« kot se to pravi v tovarniškem jeziku.

Pa pogledjmo, morda bo kurjenje z zrakom cenejše. Bela »zastava« na dimniku nam bo pokazala kam naj gremo. V analizi dimnih plinov najdemo 8 — 10% kisika, kar pomeni preveč zraka. Za m³ našega plina zadostuje že 1,5 m³ zraka. Dovoljen je majhen višek zraka, preveč zraka pa peč hladi poleg tega, da po nepotrebnem obremenjujemo ventilator. 8 — 10% kisika v dimnih plinih pomeni, da je 50% zreka preveč.

Pri peči, ki porabi 4000 m³ plina na uro, ta presežek pomeni 3000 m³ zraka na uro, ki ga je treba segreti na 1200 do 1400° C, za kar rabimo 760 m³ plina na uro več, kot bi ga porabili, če bi kurili normalno. To znese 2200 din na uro, 48.000 din na dan, 1.400.000 na mesec in 17.300.000 din na leto. Račun torej pove, da se »kurjenje z zrakom« ne izplača, da je nesmisel.

Poznamo še slepo kurjenje. Tako kurimo takrat, kadar samo peč držimo na temperaturi, ne da bi je mali iz nje. Ob takih prilikah bi morali pripreti zrak in plin. »Slepo« kurjenje je pri nas res dostikrat oziroma največkrat dobesedno »slepo«, ker se z njim doslej nihče ni resno ukvarjal in se slepo v glavnem kuri tako, da se pripre samo zrak ali samo plin, kar je odvisno od tega, ali je kurjač pristaš kurjenja z »zrakom« ali »plinom«.

Tako so ponekod ingoti ali cagli dobesedno duše v dimu (k čemur je nekdo hudomušno pripomnil, da so za v dim »šunke in klobase, ne pa ingoti in

brame), drugje pa, morda prav pri sosedni peči krepko slepo kurimo z »zrakom«.

Vidijo se pa tudi take stvari: Pri neki peči smo dobili 10% kisika v dimnih plinih in to pri »slepem« kurjenju. Na našo pripombo naj zrak pripre je kurjač odgovoril, da je zračni ventil popolnoma zaprt. Od kje potem kisik v dimnih plinih? Natančnejši pregled je pokazal, da je zračni ventil pokvarjen in propušča zrak tudi če je popolnoma zaprt. Dasi je bil kurjač pristaš »kurjenja s plinom« je zaradi pokvarjenega ventila nevede »kuril z zrakom« in bi tako delal še naprej, če ne bi ugotovili napake.

Če pogledamo malo nazaj bomo videli, da se da brez kapljice znoja, samo z nekaj dobre volje doseči čudovite uspehe, z neumno trmo in odporom pa prav tako ogromno škodo.

Primerov je za oboje dovolj:

Kako je od načina kurjenja odvisna poraba goriva nam zgovorno pove primer strojne peči 2400. V aprilu 1952, ko smo v dimnih plinih stalno dobivali do 7% kisika smo porabili 625 m³ za segretje tone jekla, v oktobru pa samo 443 m³. Torej se je porabilo v oktobru za ca 2.300.000 din manj goriva kot v aprilu in za 1.600.000 din manj kot v septembru 1952. Toda v oktobru so bile tudi analize dimnih plinov v redu. Kurjači so torej razumeli svoj posel in dosegli lep uspeh, ne da bi pri tem imeli kak večji napor.

Isto nam potrjuje tudi primer strojne peči 2200. V maju 1952, ko smo dobivali v dimnih plinih do 7% kisika, torej stalen presežek zraka, smo porabili 606 m³ plina na tono vložka, a v oktobru, ko so bile dimne analize najboljše, samo 426 m³ plina na tono vložka ali 27,5% manj, kar znese 895.000 din.

Delo toplotnega gospodarstva se zrcali tudi v naslednjih številkah:

Za drugo zakurjenje nove normalizirne peči 2400 je bilo porabljenega 54.000 m³ plina, kar znese ca 150.000 din. Na intervencijo in ob sodelovanju toplotnega gospodarstva se je poraba za eno zakurjenje zmanjšala na 6000 m³ ali 17.400 din. Če se toplotno gospodarstvo ne bi »vmešavalo«, kot nekateri temu pravijo, bi verjetno vsako dosedanjih 15 zakurjenj stalo po 150.000 din namesto 17.400 din. Verjetno se bo kdo namrdnil, češ, to so malenkosti. Toda gotovo bi bila vsaka n. pr. masovna organizacija na Jesenicah vesela mesečne subvencije 130.000 din, ki bi sicer z vso gotovostjo šla samo pri eni peči skozi dimnik.

Potisna peč 2400 je n. pr. porabila za zakurjenje 18. III. 1952 87.000 m³ plina, kar stane 250.000 din, 1. 4. pa 186.000 m³ plina kar stane 540.000 din. Kako se bo moglo opravičiti razlika 290.000 din med enim in drugim zakurjenjem na isti peči in pod istimi pogoji?

Morda so tudi to »malenkosti« a te se le pogosto ponavljajo.

Primer posebne vrste je normalizirna peč 2400. Ta »spacek« že od svojega rojstva krepko obremenjuje toplotne račune javniških valjarn.

Ko je toplotno gospodarstvo vršilo na tej peči ob stavljanju v obrat razne meritve, smo dosegli spe-

cifično porabo 367 do 840 m³ plina na tono vložka. Predlagali smo vzorne izboljšave in boljši način kurjenja peči in skušali v tem smislu vplivati na kurjače. Od obratovodstev pa smo bili zavrnjeni, da ni važno koliko peč porabi, samo, da vse zdela in da naj nikar ne »copramo« okrog peči in podobno. »Dobro« smo rekli, »pa ne bomo coprali« in smo se vrgli prvenstveno na velike peči. Potem je pa šlo s specifično porabo na normalizirni peči takole:

Aprila smo porabili za tono vložko 870 m³/t, maja 893, junija 1068, julija 1466, avgusta 1600, septembra 1410 m³ plina na tono vložka. Poraba je narasla za 100% in je avgusta vsaka tona pločevine, ki je romala skozi to peč, bila obremenjena z dodatnimi 5000 din.

V novembru je padla poraba na 1150 m³ plina za tono vložka, ob primernem »copranju« pa bi lahko porabo plina znižali na najmanj 600 m³ za tono vložka.

Vsi gornji primeri so vzeti od peči, kjer imamo vse potrebne instrumente, toda drugod ni stanje dosti drugačno. Da se more občutno znižati porabo premoga tudi brez vsakih investicij, samo ob primerni pažnji, je razvidno že iz primerjave med septembrom in oktobrom 1952. V oktobru je bila poraba premoga napram septembru toliko manjša, da to znese z ozirom na vložek 1050 ton premoga ali cca 5.000.000 din, k čemur so največ pripomogli potisna peč 2400, potisna peč 2200 in fina pločevina, dočim so bili drugi slabši. Precej je vplivala tudi boljša kvaliteta premoga.

Uspehi so torej že tu, treba je iti le naprej v to smer. Mnogo se da doseči že samo z večjo vestnostjo in boljšim premislekom in samoiniciativo. Zanimiv, poučen in vzpodbuden je primer žarilne peči 2200. Kurjači so opazili, da ima peč premočan vlek, ker so izpadle opeke iz dimnih odprtih in jih kljub opozorilom ni nihče popravil. Te odprtine so potem enostavno pokrili s kosi odpadkov debele pločevine in prihranilo letno — tako pokažejo merjenja in računi — 3.000.000 din.

Potrebni pa so še druga ukrepi. Predvsem je treba peči opremiti z instrumenti. Vsakdo lahko vidi, da z instrumenti opremljene peči delajo bolje in bolj gospodarsko kot one brez njih. Nabavni stroški so hitro pokriti s prihranki. Mali Orsat — aparat za analize dimnih plinov stane cca 24.000 din. S

tem aparatom smo prvi dan, ko smo ga dobili, analizirali dimne pline pri eni od valjarniških peči in znižali porabo plina za cca 400 m³ na uro. Prihranek je znašal preko 1000 din na uro in se je aparat sam plačal že v prvih 24 urah, ko je bil v obratu. Merilni instrument, že samo s tem, da obstoja, psihično vpliva na osobe in ga opominja k pazljivosti. Na sedaj montiranih krožnih tehnicah smo opazili, da kurjači sami od sebe izračunavajo koliko so porabili plina v svoji izmeni.

Nadalje je nujno popravilo vseh toplotnih naprav, rekuperatorjev, dimnih kanalov in zapahov. Tozadevne investicije bodo v nekaj mesecih amortizirane.

Za še večji dvig iniciative bi bilo treba uvesti premije za kurjače, kot imajo to vpeljana vse tovarne na svetu. Spričo tega, da kurjač v eni sami izmeni lahko prihrani ali zapravi desetstisoče dinarjev je 1000 din ali nekaj več na mesec prav res malenkost. Kurjačem pa bi bilo le v vzpodbudo, da niso prepuščeni sami sebi kot dosedaj, ampak, da skupnost vidi in ceni njihovo delo.

Seveda pa bo treba v bodoče kader za kurjače strožje in bolje izbirati. Kurjač je toplotni tehnik v malem, zato ne bi škodovala mala predizobrazba ali tečaj. Saj lahko nepravilno ravnanje s pečjo povzroči tudi nevarne eksplozije in težke nesreče.

Eno leto dela je za nami. V tem času smo se morali boriti z zaostalo miselnostjo, omejenostjo, domišljavostjo in nerazumevanjem. Našli pa smo tudi zlasti med delavci, med kurjači, toliko zanimanja, razumevanja in pomoči, da se ne bojimo za uspeh našega dela.

Poleg precejšnjih materialnih uspehov, saj se je krivulja specifičnih porab nagnila navzdol — vidimo tudi, da je led prebit, da se zaostala miselnost umika naprednemu gospodarjenju z energijo, od česar bomo imeli koristi mi in vsa naša skupnost.

Ta članek je bil spisan proti koncu l. 1952. Končni rezultati za l. 1952 pa kažejo, da se je samo z boljšim kurjenjem prihranilo na premogu preko 20.000.000 milijonov din. K temu so največ pripomogli kurjači potisne peči 2400 in obrat Javornik II. Če poraba v l. 1953 ne bo narasla bomo lahko prihranili najmanj 60 milijonov din, še mnoge boljše rezultate pa bomo dosegli, če bodo tudi profilne valjarne (prvi rezultati v l. 1953 dajejo upanje) k temu prispevale svoj delež.

Nikdar ni dovolj previdnosti za preprečitev nezgode!

Misli na to, kadar greš na delo in se spomni, da Te doma čaka družina.

POVEČANA SKRB ZA HIGIENSKO TEHNIČNO ZAŠČITO DELA JE TUDI BORBA ZA DVIG PROIZVODNOSTI

Pregled lanskih statistik nesreč in nezgod ni ravno laskav za naše podjetje in nujno kriči po potrebi, da v letošnjem letu temu vprašanju posvetimo večjo skrb, saj vse te nezgode in nesreče ne predstavljajo samo veliko osebno škodo našega delavca, temveč povzročajo ogromno škodo tudi našemu gospodarstvu in s tem direktno naši socialistični graditvi. Naponi in veliki uspehi oddelka higiensko-tehnične zaščite dela, pa tudi velika skrb UO, DS in ostalih za zdravje in varnost delovnega človeka, saj je bilo v ta namen lani izdanih preko 60 milijonov dinarjev, so premalo, če se v polni meri ne bo zavedal odgovornosti, ki jo ima v tem pogledu sleherni član našega kolektiva do sebe in do vse skupnosti.

Takole izgledata statistiki nezgod po mesecih: in število in odstotek nezgod po obratih:

**ŠTEVILO IN ODSOTOK NEZGOD
TER IZPAD DNIN PO OBRATIH ZA LETO 1952**

Obrati	nezgode				izpad dnin	na eno nezgodo	stalež	v % na stalež
	smrt.	težke	lahke	skup.				
Uprava podjetja	—	—	—	—	—	192	—	—
nabavni odd.	3	2	15	20	497	24	129	15.5
pomožna služba	—	—	2	2	60	30	97	2
plavž	3	1	64	68	1653	26	318	21.3
livarna	—	—	31	31	678	21	180	17.2
mehanična Jes.	—	—	41	41	623	15	359	11.4
gradbeni	1	—	24	25	1131	44	267	9.3
OTK-laboratorij	—	—	7	7	186	26	106	6.6
komunalni	—	—	7	7	230	32	150	4.6
energijski	—	—	20	20	398	19	186	10.7
martinarna	1	1	167	169	3332	19	511	33
elektro peč	—	1	37	38	721	20	97	39.1
opekarna	—	—	2	2	336	15	229	9.6
Javornik I.	—	1	168	169	3827	22	661	25.5
Javornik II.	—	3	136	139	2220	15	457	30.4
žična valjarna	—	—	65	65	1476	22	211	30.8
mehanična Jvk.	—	1	24	25	669	26	104	24
Javornik IV.	—	—	15	15	212	14	59	25.4
valjarna 2400	—	—	53	53	868	16	159	33.3
jeklo-vlek	—	—	23	23	355	15	100	23
predel. obrati	1	—	59	60	926	15	442	13.5
varilna žica	—	—	4	4	85	21	53	7.5
cevarna	—	—	17	17	387	22	114	14.9
elek. del. Jes. Jvk.	—	—	15	15	400	26	148	10.1
konstr. del.	—	—	46	46	1468	31	209	22
promet	1	4	51	56	1565	27	349	16
transportni odd.	1	—	26	27	804	21	154	17.5
garaža	—	—	3	3	25	8	24	12.5
kapitalna izgr.	—	—	3	3	85	28	60	5
Skupno:	11	14	1145	1170	25217	21	6138	19

**ŠTEVILO IN ODSOTOK NEZGOD
SKUPNO Z IZPADOM DNIN PO POSAMEZNIH
MESECIH ZA LETO 1952**

Mesec	smrtne	težke	srednje	lahke	skupno	v % na stalež	izpad dnin
Januar	1	1	6	99	107	1.7%	2134
Februar	3	1	6	100	110	1.7%	2490
Marec	4	2	11	66	83	1.3%	2147
April	—	1	2	73	76	1.2%	1969
Maj	—	2	6	72	80	1.3%	1817
Junj	—	—	4	111	115	1.8%	2021
Julij	—	—	3	111	114	1.8%	2434
Avgust	—	2	7	107	116	1.8%	2007
September	2	2	—	99	103	1.6%	1873
Oktober	—	3	1	82	86	1.3%	2062
November	—	—	3	90	93	1.5%	1984
December	1	—	1	85	87	1.4%	2279
Skupno:	11	14	50	1095	1170	19.0%	25217

Samo izpad 25.217 dnin, kar znaša 201.736 delovnih ur, predstavlja vrednost skoraj 10 milijonov. Če pa k temu prištejemo še izpad v produkciji, torej znižano produktivnost in ogromne izdatke za zdravljenje in izplačila socialnega zavarovanja za vse te nezgode, potem pridemo do vrtoglavih števil, ki predstavljajo velikansko breme vse naše skupnosti. Zanimivo je tudi v oči upadljivo najvišje število nezgod v poletnih mesecih, predvsem lahkinih, kar gre vsekakor na račun preutrujenosti delavcev, ki v teh mesecih opravljajo tudi razna težka kmečka dela doma. Prav temu vprašanju bo treba v interesu skupnosti posvetiti vse večjo skrb.

Statistika tudi prikazuje zelo visok procent poškodovancev, ki so šele do 6 mesecev v našem podjetju. Zato leži odgovornost ne samo na teh novih delavcih, ki morda vse preveč omalovažujejo navodila higiensko-tehničnih zaščitnih organov, temveč zlasti na obratovodstvih in sodelavcih, ki nove delavce vse premalo seznanjajo z nevarnostmi na delovnem mestu in v vsej tovarni sploh. Zanimiva je tudi primerjava odstotka poškodb na skupni stalež v zadnjih letih. Ta odstotek je bil leta 1946 zelo visok - 24.8%, potem pa je stalno padal, leta 1947 na 22.3%, leta 1948 na 22.4%, leta 1949 na 17.5%, se ustalil v letu 1950 in 1951 na 17% in v letu 1952 dvignil na 19%.

Zato mora biti skrb nas vseh, da vprašanju higiensko-tehnične zaščite dela posvetimo res vse sile in da sleherni poedinec zavzame z vso resnostjo in odgovornostjo do tega vprašanja odločno in jasno stališče, saj dovolj zgovorno priča o nujnosti tega že samo dejstvo, da gre skoraj polovico vseh nesreč in nezgod na račun osebne neprevidnosti.

Z namenom znižati število vseh obratnih nezgod je razpisano tudi tekmovanje, ki se bo ob koncu leta za dosežene uspehe tudi denarno nagrajevalo po sledeči tabeli:

Obrat	za odpravo smrtnih nezgod letno	dopustne težke nezg. letno	za odpravo težjih nezgod letno	število dni, ki se ne plača po nezdah
plavž	16.000.—	1	10.000.—	3
martinarna	16.000.—	1	10.000.—	3
elektro peč	4.000.—	—	2.000.—	10
livarna	6.000.—	—	2.000.—	10
žična valjarna	10.000.—	1	2.000.—	5
Javornik I.	10.000.—	1	6.000.—	3
Javornik II.	10.000.—	1	6.000.—	3
valjarna 2400	10.000.—	1	4.000.—	3
jeklo-vlek	—	—	2.000.—	10
predel. obrati	6.000.—	—	8.000.—	5
cevarna	—	—	4.000.—	5
varilna žica	—	—	2.000.—	5
promet	30.000.—	2	20.000.—	3
transport. odd.	10.000.—	—	6.000.—	3
avto-garaža	6.000.—	—	2.000.—	20
kap. izgr.	4.000.—	—	2.000.—	10
gradb. odd.	16.000.—	1	4.000.—	10
meh. del. Jes.	10.000.—	—	4.000.—	5
meh. del. Jav.	10.000.—	1	4.000.—	5
konstr. del.	10.000.—	1	4.000.—	5
elektro del.	10.000.—	—	4.000.—	10
energ. odd.	10.000.—	—	4.000.—	10
šamotarna	—	—	4.000.—	10
Javornik IV.	—	—	4.000.—	15
OTK	—	—	2.000.—	20
nabavni odd.	10.000.—	1	4.000.—	10
komunal. odd.	—	—	2.000.—	20

Poleg tega pa še vsak obrat za dan, ko ni nobene nezgode, dobi 100 din. Da bo tabela vsakemu umljiva, vzemimo za primer kar prvi obrat v tabeli, to je plavž. Če obrat plavž v vsem letu ne bo imel nobene smrtne nezgode, mu pripada nagrada 16.000 dinarjev, v nasprotnem primeru pa seveda ne. Obratu plavž je tudi dopustna ena težja nezgoda, če pa bi bilo v teku leta več težjih nezgod, pa nima pravice do nagrade za znižanje težjih nezgod v višini 10.000 dinarjev. Poleg tega se obratu plavž še za vsak dan, ko nima prav nobene nezgode, nabira po 100 dinarjev na dan, z omejitvijo, ki je razvidna iz tabele, da namreč teh 100 dinarjev tri dni po sleherni nezgodi ne teče kot nagrada. Če ima plavž recimo dve nezgodi na mesec, potem se mu odšteje 6 dni, všteti dan nezgode in dobi nagrado 100 din samo za 24 dni, torej 2400 din. Avtogaraža pa na primer za eno nesrečo v mesecu 20 dni ne dobi nobene nagrade in se ji samo preostalih 10 dni šteje za nagrado, torej dobi v primeru ene nesreče na mesec 1000 dinarjev.

Ob koncu leta izplačane nagrade bo vsak obrat lahko uporabil po svoji uvidevnosti. Tekmovanje vo-

di zadolženi uslužbenec obrata, kontrolira pa ga kolektiv obrata samega in oddelek higien. tehn. zaščite. Obratovodstva so dolžna voditi točno eviden-co nezgod, vsaka nepravilnost ali manipulacija v tem tekmovanju pa se bo najstrožje kaznovala. Pričakujemo, da bo to nagradno tekmovanje med obrati rodilo veliko uspeha pri zmanjšanju nezgod v našem podjetju in tako koristilo zdravju in delovni sposobnosti našega delavca, doprineslo k dvigu naše proizvodnosti in našemu gospodarstvu in skupnosti prihranilo velike izgube in visoka finančna sredstva.

Tekmujmo v boju proti nezgodam!

NAŠA PROIZVODNJA V JANUARJU

IZVRŠITEV SKUPNE PROIZVODNJE PO DRUŽBENEM PLANU ZA JANUAR 1953

Obrat	Indeks izvršitve v %	
	količina	vrednost
Plavž	103,5	103,5
Martinarna	112,-	112,-
Elektropeč	80,5	80,5
Suma A	108,-	108,-
Težka proga	122,-	122,-
Lahka proga	152,5	152,5
Žična valjarna	105,5	102,5
Valjarna 2400	114,5	114,5
Valjarna 2200	101,8	101,8
Valjarna 1300	105,-	105,-
Jeklovlek	106,-	106,-
Suma B	119,-	109,1
Hladna valjarna	154,9	154,9
Žičarna	106,1	106,1
Vzmeti	105,5	105,5
Žebljarna	143,1	143,1
Cevarna	110,-	110,-
Varilna žica	106,1	106,1
Suma C	116,5	116,5
Siva livarna	103,2	103,2
Jeklo livarna	109,-	109,-
Suma D	103,6	104,5
Opekarna	122,-	122,-
Skupaj A + B + C + D	113,5	109,8

Družbeni plan skupne proizvodnje

po količini 113,5 %

po vrednosti 109,8%

po asortimanu 95,6%

Družbeni plan blagovne proiz.

po količini 127,7%

po vrednosti 120,-%

NOVATORJI IN RACIONALIZATORJI PRVOBORCI GOSPODARSKE OSAMOSVOJITVE

V času, ko nam je petletni plan nalagal zgraditev naše težke industrije so delovni ljudje v naših številnih delovnih kolektivih pravilno razumeli svojo veliko in zgodovinsko nalogo. Z vso zmogljivostjo in veliko strokovno usposobljenostjo so se uspešno lotili reševanja najtežjih problemov, ki so se ponujali pridnim rokam in bistrim glavam vsepovsodi. Delovni polet pa je dobil še večjega izraza pozneje po informbirojevskem izdajstvu. Kljubovalno in vztrajno so stopili na plan naši novatorji in racionalizatorji, prijeli za delo in samostojno brez drago plačanih inozemskih strokovnjakov odlično reševali najtežje, številne in pereče probleme naše industrializacije in elektrifikacije.

Naglo so rasle tovarne in veliki delovni kombinati, gradile so se vodne in parne centrale.

Ta novatorska in racionalizatorska dejavnost in zmogljivost je prišla do popolnega izraza tudi v našem največjem železarskem kolektivu na Jesenicah in na Javorniku. Sposobni in uspešni novatorji in racionalizatorji so se pojavili med plavžarji, martinarji, valjavci in v vseh obratih železarne.

Od 1945 dalje so delovni ljudje, tehniki in inženirji proučevali pereče probleme, ki so grozili z zastoji in izpadi produkcije. Ti sposobni iniciativni ljudje so se postavili na čelo socialistične izgradnje in z vso predanostjo reševali najtežje probleme zastarelega obratovanja in dajali predloge za izboljšano delo na številnih delovnih mestih. Večali so delovno varnost in v veliki meri prispevali k povečanju storilnosti in v nemali meri koristili kakovosti in kvaliteti naših izdelkov kot jih zahteva trg.

Novatorji v sklopu Železarne Jesenice niso uspešno reševali samo problemov ozko v območju železarne same. Lotili so se vsega, kar bi utegnilo kjerkoli koristiti naši proizvodnji. Novatorji in racionalizatorji so od 1945 pa do konca leta 1952 obravnavali in pozitivno rešili preko 1000 problemov. Vsi predlogi so bili temeljito prediskutirani, proučeni in številni od njih koristno

uporabljeni v proizvodnji sami. Iniciativnost in zmogljivost raste iz leta v leto. Strokovno sposobni ljudje, ki se rekrutirajo iz vseh vrst delavskega in tehničnega kadra rešujejo vedno težje probleme s ciljem, da našo industrijo in proizvodnjo popolnoma osamosvojimo in jo naredimo neodvisno od inozemstva. Pri tem so bili posebno vidni uspehi v zadnjem letu, ko so se uspešno reševala vprašanja drago plačanih uvoznih surovin in številnih kvalitetskih izboljšav naših izdelkov.

Nad vse razvseljiv je uspeh, ki smo ga dosegli z rekonstrukcijo plavža: ogromni milijonski prihranki uvoženega koksa, boljša kvaliteta in povečana produkcija surovega železa, ki je osnova za obratovanje naše metalurške industrije. Kapitalna izgradnja Železarne Jesenice je na izkustvih naših plavžarskih strokovnjakov zgradila najmodernejše pražilne peči za rudo in cowperje za segrevanje zraka. Te pridobitve slone na najnovejših izkustvih sodobne ameriške in švedske plavžarske tehnike, ki so jo v marsičem izpopolnili naši novatorji in racionalizatorji.

Poleg velikih izboljšav na našem ključnem objektu — plavžu, so naši novatorji uspeli izdelati dve novi kisik koloni za proizvodnjo k'sika, ki je za naše obratovanje nujno potreben. K temu so pripomogli tov. Mrak Alojz, Brelih Štefan in drugi na čelu, ter nam letno prihranili milijonske vsote in v marsičem pripomogli k našemu nemočenemu in pospešenemu obratovanju brez zastojev in izpadov produkcije.

Poleg teh najbolj delovnih in podjetnih nikakor ne smemo prezreti uspešnega dela ing. Kneza, delovodje Tavčarja in mladega tehnika Bizila Slavka, ki nenehno in uspešno povečujejo kvalitetni asortiment naših svetovno znanih in priznanih elektrod. Z odličnimi kvalitetai naših elektrod, ki so odobrene tudi od Lloyd's Register of Shipping za vse kvalitete in položaje varjenja smo se podali z našimi izdelki na svetovni trg.

Naši uspešni novatorji imajo v vseh obratih še veliko iniciativnih

sodelavcev. Posebno radi rešujejo novatorske in racionalizatorske probleme strugarji, mehaniki in ključavničarji. Med njimi je bil v preteklem letu najbolj uspešen Urh Joža, ki je izdelal precizno glavo za točno struženje na rezkalnih in horizontalnih vrtnih strojih, ki jo s pridom uporabljajo pri najfinejših delih v naših mehaničnih delavnicah in bo koristila odlično tudi vsem drugim finomehaničnim kolektivom in vojni tehniki. Prezreti nikakor ne smemo vztrajnega dela našega novatorja Pretnarja Franca, ki neumorno dela pri izboljšavah na preciznih in mostnih tehnicah. Trenutno izdeluje novo optično pripravo-instrument za merjenje trdot. Velik uspeh je dosegel za podjetje v preteklem letu tudi obratovodja Stana iz šamotne opekarne, ki je dobil doma vse potrebne, toda do sedaj uvožene surovine za phalno maso, ki je potrebna za oblogo vlivnih teles v livarnah, na elekropeči in v martinarni. S to novo phalno maso je prihranil podjetju milijone deviz, znatno skrajšal delovni postopek obzidave vlivnih ponov in razbremenil obrat šamotarne za modeliranje in žganje opeke.

Novatorjem pridno in podjetno slede številni racionalizatorji. Bucek Ivan in drugi strugarji predlagajo in izvajajo nove boljše delovne postopke v strugarnah. Koristi so velike ne samo za naše obratovanje, izvedene iz boljšave lahko uspešno uporabijo tudi drugi delovni kolektivi. Pikon Janez, delovodja vozovne delavnice, poleg svojega težkega in napornega dela vztrajno dela na izboljšavah novega tehničnega svinčnika iz domačih surovin in domačega izdelka, ki odlično nadomešča uvožene dosedanje tovrstne izdelke. Zelo podjetni so ključavničarji in mehaniki iz Javornika, ki stalno nakazujejo potrebo izboljšav in izboljšujejo svoje delovne postopke.

Veliko pa je v kovinarskem kolektivu na številnih delovnih mestih še nerešenih, zastarelih načinov dela, ki ogrožajo delovno varnost in o katerih nikakor ne moremo reči, da so sodobni in napredni. Tre-

ba je pristopiti k reševanju tudi teh problemov, bistro glave in pridne roke imajo še veliko dela, pereči problemi se ponujajo od vsepovsodi. V nekaterih obratih je potrebno poživiti novatorsko in racionalizatorsko dejavnost od strani delovodstva in asistentov. Partijske in sindikalne organizacije morajo pokazati v tem pogledu malo več iniciativnosti in prizadevnosti. Na Jesenicah in na Javorniku se moramo v polni meri zavedati, da je naš železarski kolektiv najstarejši, da je prav pri nas šola kadrov za vse ostale jugoslovarske železarne, da moramo mi stremeti k napredku, k stalnemu povečanju storilnosti, zvišani produktivnosti in k ceneni kvaliteti produkciji. Česar vsega nismo utegnili storiti in izboljšati lani, to izboljšajmo letos. Vsi predlogi bodo temeljito proučeni, objektivno ocenjeni in koristno izvedeni, avtorji pa po zakonu in uredbi nagrajeni s priznanji in denarnimi nagradami. Cilj nas vseh naj bo z izboljšavami povečati našo produktivnost, izboljšati kvaliteto naših izdelkov in narediti industrijo samostojno in neodvisno. To je cilj socialistične izgradnje, ki ga moramo doseči.

REZULTATI LANSKE PROIZVODNJE

IZVRŠITEV SKUPNE PROIZVODNJE ZA MESEC DECEMBER 1952

Tek. št.	Obrat	Indeks izvršitve v %			
		na osnovi plan		na operativni	
		po količ.	po vredn.	po količ.	po vredn.
1.	Plavž	118,8	118,8	104,8	104,8
2.	Martinarna	111,8	11,8	109,5	109,5
3.	Elektro peč	116,2	116,2	116,2	116,2
4.	Siva livarna	65,6	65,6	64,6	64,6
5.	Jeklo livarna	65,6	65,6	64,6	64,6
6.	Težka proga	340,8	340,8	104,5	104,6
7.	Lahka proga	114,1	114,1	110,5	110,5
8.	Žična valjarna	149,-	149,-	111,2	111,2
9.	Valjarna 2400	125,-	125,-	107,-	107,-
10.	Valjarna 2200	119,5	119,5	107,-	107,-
11.	Valjarna 1300	130,8	130,8	139,8	130,8
12.	Hladna valjar.	115,1	115,1	106,-	106,8
13.	Cevarna	169,1	169,1	122,5	122,5
14.	Žičarna	111,-	111,-	109,1	109,1
15.	Vzmeti	168,9	168,9	76,8	76,8
16.	Žebljarna	68,4	68,4	111,8	111,8
17.	Varilna žica	106,-	106,-	106,-	106,-
18.	Jeklovlek	99,4	99,4	95,-	95,-
19.	Opekarna	134,6	183,6	134,6	134,6
20.	Kisik	128,5	128,5	128,5	128,5
21.	Acetylen	102,5	102,5	102,5	102,5
22.	El. energija	140,-	140,-	110,5	110,5
23.	Apnenica	93,8	93,8	102,-	102,-
24.	Kamnolom	105,-	105,-	101,8	101,8
Železarna skupno:		—	131,8	—	111,3

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA JANUAR — DECEMBER 1952

Tek. št.	Obrat	Indeks izvršitve % na družbeni plan	
		po količini	po vrednosti
1.	Plavž	112,3	112,3
2.	Martinarna	101,1	101,01
3.	Elektropeč	92,4	92,4
4.	Siva livarna	80,3	80,3
5.	Jeklo livarna	82,5	82,5
6.	Težka proga	104,1	104,1
7.	Lahka proga	101,2	101,2
8.	Žična valjarna	106,5	106,5
9.	Valjarna 2400	95,4	95,4
10.	Valjarna 2200	110,8	110,8
11.	Valjarna 1300	103,5	103,5
12.	Hladno valjarna	104,6	104,6
13.	Cevarna	110,-	110,-
14.	Žičarna	106,1	106,1
15.	Vzmeti	119,2	119,2
16.	Žebljarna	86,-	86,-
17.	Varilna žica	115,8	115,8
18.	Jeklovlek	104,8	104,8
19.	Opekarna	106,-	106,-
20.	Kisik	109,-	109,-
21.	Acetylen	85,2	85,2
22.	El. energija	103,-	103,-
23.	Apnenica	84,3	84,3
24.	Kamnolom	93,2	93,2
Železarna skupno		102,4	

Delovna disciplina, strokovna usposobljenost in zavest dolžnosti, ki jih imamo do socialistične skupnosti naj bodo tudi Tebi sredstva za dvig proizvodnosti

USPEHI NAŠIH GASILCEV SO POROK ŠE KREPKEJŠE RASTI INDUSTRIJSKEGA GASILSTVA

V januarju je imela prostovoljna gasilska industrijska četa naše Železarne svoj letni občni zbor, na katerem je pregledala svoje delo v preteklem letu in si zadala tudi nove naloge in določila načrt dela za tekoče leto. Občnega zbora so se v polnem številu udeležili vsi poklicni in prostovoljni gasilci, številni gostje in zastopniki, med njimi tudi član Okrajne gasilske zveze.

Občni zbor je otvoril predsednik tov. Magolič Miloš, ki je pozval na začetku vse prisotne, da počaste z enominutnim molkom v preteklem letu umrle gasilce. V uvodni besedi je na kratko nakazal dosedanje uspehe gasilske čete, katere napore v odgovorni in požrtvovalni službi so najbolje odlikovani z dejstvom, da že 2 leti ni bilo nobene večje požarne katastrofe v našem podjetju. Zahvalil se je naklonjenosti DS, UO in vseh ostalih forumov, brez katerih bi teh uspehov ne bilo. Poudaril pa je potrebo po stalnem jačanju gasilske čete, ki je zaenkrat za tako veliko podjetje le še premajhna.

Gasilska četa je v minulem letu vsestransko napredovala, tako v številu članov, boljši gasilski vzgoji — moralni in tehnični, v organizatoričnem, tekmovalnem, prireditvenem in disciplinskem pogledu. Izboljšala se je oprema, povečala se je njena udarnost. Povečal se je tudi ugled čete. Tako pravi poveljnik gasilske čete tov. Gregor Novtka, v začetku svojega poročila, iz katerega je dalje razvidno, da je v preteklem letu uspešno izvršilo deset tečajnikov izpit za izprašane gasilce, z izrednim uspehom pa je 14 tovarišev napravilo podčastniške izpite. 22 gasilcev je tudi uspešno opravilo izpite za strojnike motornih brizgaln. Četa ima sedaj 5 častnikov, 27 podčastnikov, 70 izprašanih gasilcev, 45 strojnikov in 31 sanitejcev. V preteklem letu je bilo skupno 122 teoretičnih in praktičnih vaj za pripravo na izpite, vseh vrst tekmovalj in proslava 70. obletnice obstoja čete. Po vsem tem so razumljivi številni uspehi naše gasilske čete na raznih tekmovaljih, od katerih naj omenimo samo desetino tov. Berganta in desetino tov.

Mesojedca, ki sta v trodelnem napadu, peteroboju in drugih disciplinah dosegli prvi mesti pred številnimi in poklicnimi gasilskimi četami iz vse Slovenije.

Za dolgo, nesebično in požrtvovalno delo v gasilski četi od 42 do 10 let je dobilo priznanje v obliki bronastih značk 18 gasilcev, od katerih ima 42 let službovanja tov. Miceli Filip. Iz poročila so razvidni tudi vsi nadaljnji uspehi in delo gasilske čete, saj so samo 1913 ur opravili za spremstvo pri visokih pečeh, raznih čistilcih, pri delu na

mu delovnemu kolektivu, z iskreno željo, da bi bilo tako tudi v bodoče. Seveda pa je naša gasilska četa intervenirala pri številnih manjših, večjih in zlasti gozdnih požarih izven našega podjetja. Ko je tov. poveljnik omenil še delo strokovno-tehničnega sveta, katerega so razširili s 3 novimi člani in delo čete izven Železarne pri različnih prireditvah in nastopih se je zahvalil vsem članom in tovarišem glavnemu direktorju, predsednikoma DS in UO za vso naklonjenost in razumevanje in jih prosil še nadaljnje

Foto: Fr Torkar

streah, v kanalih itd. za zavarovanje dragocenih življenj naših delavcev. Tudi pri reševalni službi so sodelovali v 254 nezgodah in opravili 1237 prevozov z rešilnim avtom. V preteklem letu predstavlja nerešen problem le nedeljska straža in vprašanje gasilskih referentov, ki se marsikje še ne zavedajo vseh odgovornosti, ki jo kot taki imajo in omalovažujejo požarnovarnostno službo.

Od decembra 1950, ko je gorelo na težki progi na Javorniku v našem podjetju ni bilo nobenega večjega požara in tov. poveljnik je poudaril, da je to dejstvo najlepše merilo dela gasilcev in najlepša odložitve vodstvu železarne in naše

pomoči, saj v bodoče stoji pred četo veliko odgovornega dela.

Kot četni inženir je nato podal poročilo tov. ing. Gostiša Danilo, ki je osvetlil delo tehnično strokovnega sveta, ki s študijem požarov, opreme in usposobljenosti opravlja važno delo osvetljevanja posebnosti industrijskega gasilstva. Poročal je tudi o novih nabavah v preteklem letu, kot so nove čelade, maske, drča in Dräger aparat. V letu 1953 pa bo nujno nabaviti novo mehanično lestev, avtocisterno in varilni aparat, ki bo služil gasilcem pri reševanju v primeru porušitve železnih konstrukcij. Glavno investicijo predstavlja nov gasilski dom na Senožetih, za katerega so po

zahvali uprave Železarne in njene-
ga razumevanja po izboljšanjem in
uspešnejšem delu gasilske čete že
vsi detajlni načrti izdelani in za-
sigurana tudi vsa sredstva, tako, da
so dane vse možnosti, da bo 29. 11.
1953 na naš državni praznik lahko
dom izročen svojemu namenu. Se-
veda pa bodo morali vsi gasilci
po vseh svojih močeh priskočiti
na pomoč za uresničitev te davne
želje in nujne potrebe nas vseh.

Svoje poročilo je podal tudi čet-
ni zdravnik dr. Milan Čeh, v kate-
rem je zlasti poudaril izredno
požrtvovalnost in uspeh naših ga-
silcev pri reševanju ponesrečencev
izpod porušene rudarne v lanskem
februarju, kljub težkim pogojem in
lastni življenjski nevarnosti. Ome-
nil je tudi sanitarno usposobljenost
naših gasilcev, saj neštetokrat po-
magajo ob nesrečah in nezgodah,
le redkokdaj pa dobe tudi za svojo

nesebičnost priznanje in pohvalo. V
tekočem letu bo organiziran ponav-
ljalni tečaj prve pomoči, za nove
gasilce pa izčrpni sanitarni tečaj.
Sledila so še poročila tajnika, bla-
gajnika, orodjarja in nadzornega
odbora in diskusija, v kateri so bili
nakazani gotovi problemi čete in
njenega dela. Člani gasilske čete so
v spomin in znak priznanja za nje-
govo delo svojemu poveljniku iz-
ročili tudi ličen lesen kipec gasil-
ca, tov. Magolič pa je ob tem po-
udaril, da je povišanje tov. Nova-
ka v višjega gasilskega častnika ne
samo priznanje njegovih osebnih
vrlin in sposobnosti, temveč obe-
nem tudi priznanje vsej naši ga-
silski četi. Sprejet je bil tudi načrt
dela za leto 1953, ki obsega maksi-
malno zvišanje discipline in stro-
kovne izobrazbe članstva, vzgojo in
pritegnitev novih kadrov, organizi-
ziranje ženskih in mladinskih gasil-

skih oddelkov, uvajanje stroge in
točne dnevne kontrole požarnovar-
nostne službe po obratih, izvajanje
preventivne gasilske službe do naj-
višje zmogljivosti, zastavitev vseh
sil za dograditev gasilskega doma in
vežbališča do 29. 11. 1953 in druge
obveze, kot priprave na tekmovanje,
učni načrti za izprašane gasilce,
gasilske častnike in podčastnike ter
vrsta drugih praktičnih in tehničnih
stvari, ki so za delo čete nujne.

Gasilski četi naše Železarne že-
limo vsi obilo uspeha pri njenem
odgovornem in človekoljubnem de-
lu, od nas vseh pa tudi odvisi, da
ji z razumevanjem in pomočjo pa
tudi s priznanji pomagamo v intere-
su vse naše skupnosti nenehno ures-
ničevati njeno geslo: vse sile za
očuvanje naše socialistične domo-
vine, kateri stojimo ob vsakem ča-
su **na pomoč!**

NA JESENIŠKIH ŠOLAH SO DOSEGLI DOBRE USPEHE

Ko pregledujemo polletne uspehe ob letošnjem šol-
skem letu na jeseniških šolah, pretehtavamo tudi delo
posameznih učiteljev in profesorjev. Z veseljem ugo-
tavljamo, da so učni uspehi na vseh jeseniških šolah
letos boljši od lanskega leta, za kar imajo prav gotovo
največjo zaslugo požrtvovalni predavatelji posameznih
šol. Poleg njihovega priznanega dela pa je razveseljivo
tudi dejstvo, da je bilo že od začetka šolskega leta
poleg vestnega učenja učencev oz. dijakov zapaziti
veliko zanimanje staršev do roditeljskih sestankov. Tu-
di ta kontakt roditeljev s šolami, ki je hvalevreden,
je prav gotovo mnogo pripomogel k doseženim učnim
uspehom ob letošnjem polletju.

Pa si oglejmo dosežene uspehe po posameznih šol-
lah. Vsega imamo na Jesenicah, brez okolice, šest šol
z blizu 2000 učenci, odnosno dijaki, in to osnovno šolo,
šolo učencev v gospodarstvu, Gimnazijo, Glasbeno šolo,
Metalurško industrijsko šolo in Metalurški delavski
tehnikum, ki delujeta v okviru Železarne. Že na osnov-
ni šoli, pri najmlajših, je bilo zapaziti vse lepše uspehe,
saj prekašajo letošnji polletni uspehi uspehe lanskega
šolskega leta. Bivša šola učencev v gospodarstvu in
sedanja vajenska šola s 115 učenci in učenkami je svoj
učni uspeh znatno izboljšala in je izdelalo prvo pol-
letje 65,30% učencev, kar je napram lanskemu letu
velik napredek. Gimnazija z 736 dijakov pa je letos učni
uspeh razveseljivo dvignila. Razrede je izdelalo 33% in
ima eno ali največ dve nezadostni oceni le 38% dija-
kov, dočim so ocene z nad polovico nezadostnimi, sko-
raj popolnoma izginile. Predvsem lepi uspehi so bili
doseženi na višji gimnaziji. Jeseniška glasbena šola
s 119 gojencih, ki je znana že izza ustanovitve kot ena
najboljših podeželskih glasbenih šol, je dosegla tudi
ob letošnjem polletju lepe uspehe, saj je povprečen uspeh

šole več kot prav dober. Metalurška industrijska šola
Železarne Jesenice, ki ima v letošnjem šolskem letu
269 učencev, ki se vzgajajo v bodoče kvalificirane de-
lavce metalurških in drugih strok, je svoj nivo prav
tako znatno dvignila. Še so nam v spominu uspehi
šole v prvih letih po osvoboditvi, ki so bili radi po-
manjkljive predizobrazbe učencev nezadovoljivi. Že z
lanskim šolskim letom, posebno pa letos, je šola svoj
nivo dvignila in je dosegla ob prvem polletju zadovo-
ljiv uspeh s povprečno oceno 2,84. Poleg pridnega uče-
nja se udeležujejo učenci te šole tudi na kulturnem
polju, saj ima šola uspešno in delovno kulturno sku-
pino s pevskim zborom, tamburaškim zborom, recita-
torji in mladinskim oktetom, ki nastopajo na raznih
šolskih proslavah in gostujejo tudi po ostalih krajih
Gorenjske. Kot edina srednja strokovna šola na Je-
senicah je Metalurški delavski tehnikum Železarne Je-
senice, ki se sukcesivno ukinja, da obstojajo le še dru-
gi, tretji in četrti razred. To šolo obiskujejo starejši
slušaatelji, ki so zaposleni istočasno v Železarni po 4 ure
dnevno. Kakor dosedanja leta, je tudi ob letošnjem
polletju uspeh šole razveseljiv, saj je povprečna ocena
3,45, kar je za zavod vsekakor laskavo. Zanimivo je,
da delajo slušaateljem največje preglavice tuji jeziki,
dočim so v strokovnih predmetih več kot prav dobri.
Ob koncu letošnjega šolskega leta bo dala šola že
drugič absolvente, ki bodo diplomirali kot obratni teh-
niki metalurške stroke. Za uspehe te šole gre po eni
strani priznanje predavateljskemu zboru, ki sestoji iz
priznanih profesorjev jeseniške gimnazije in strokov-
njakov Železarne, po drugi strani pa Železarni Jese-
nice, ki je najlepša in največja praktična šola za slu-
šaatelje Tehnikuma in ki kaže veliko razumevanje do

doseženih uspehov slušateljev tega zavoda in do delovanja šole sploh.

Opisani uspehi jeseniških šol ob prvem polletju letošnjega šolskega leta dokazujejo pravo zanimanje učencev in dijakov do šolanja, kakor tudi zanimanje

staršev in posameznih ustanov do doseženih uspehov, kar nam poleg požrtvovalnega dela učiteljev in profesorjev jamči še lepše uspehe ob koncu letošnjega šolskega leta in v bodočih letih sploh.

Uлага Polde

POROČILO O VAŽNIH ZAKONSKIH PREDPISIH

Uradni list FLRJ:

št. 1/1 z dne 7. jan. 1953 — Uredba o tarifi prometnega davka. Prometni davek plača proizvajalec oz. uvoznik proizvodov, prodajalec dobrin ali izvrševalec storitev. Nova Uredba je razveljavila dosedanjo uredbo o tarifi prometnega davka s spremembami in dopolnitvami, ki so izšle v Ur. listu FLRJ št. 34/52, 58/52 in 63/52. Uradnemu listu je priložena tudi tarifa.

št. 2/1 — Uredba o nazivih in plačah gasilskih uslužbencev. Plače in nazive gasilskih uslužbencev predpiše Ljudski odbor s svojim odlokom v skladu s to uredbo. Temeljne plače se določijo po lestvici plačilnih razredov iz 3. čl. temeljne uredbe o nazivih in plačah uslužbencev drž. organov. Poleg tega imajo gasilski uslužbenci pravico do brezplačne uniforme (obleke in obutve) in Ljudski odbor jih mora zavarovati pri drž. zavarovalnem zavodu najmanj za 100.000 din.

št. 5/1 — Navodilo o določitvi amortizacije gospod. podjetjem ter o njenem plačevanju in uporabi. Vsa podjetja morajo plačevati mesečni amortizacijski znesek do 25. v mesecu pri NB FLRJ. Sredstva amortizacijskega sklada so namenjena za investicijsko vzdrževanje podjetja in finansiranje investicij. Navodilo velja od 1. jan. 1953.

št. 6/1 — Navodilo o predložitvi izplačilnih nalogov za gradbena dela, opremo in storitve iz leta 1952. Naloge za izplačilo obračunskih situacij za l. 1952 so morali predložiti investitorji banki do 31. jan. 1953.

št. 7/1 — Odločba o regresih v gospodarstvu. Vsa gospodarska podjetja, ki imajo regresne zahtevke iz l. 1952 so jih morala podati in uveljaviti do 31. jan. 1953.

št. 8/2 z dne 13. 1. 1953. — Uredba o začasnem finansiranju investicij v l. 1953. Ustanavljajo se posebni fondi za kreditiranje investicij. Višina sredstev se ugotavlja z družbenim planom. Uredba loči kreditiranje osnovnih investicij in kreditiranje ostalih investicij.

št. 9/2 — Uredba o spremembah in dopolnitvah Uredbe o odreditvi in o prevedbi pokojnin in invalidnin.

št. 12/2 — Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah delavcev in nameščencev, zaposlenih pri zasebnih delodajalcih.

št. 13/2 — Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o povračilih delavcem in uslužbencem gospod. organizacij, ko so odsotni z dela. Uredba bistveno spreminja dosedanje predpise o suspenzih in loči pravice priprtih delavcev in uslužbencev po teži osumljenega kaznivnega dejanja. Kadar je zagrožena kazen strogega zapora ali težja kazen suspendirani nima pravice na noben zaslužek. Pripada pa mu še vedno pravica do

otroških dodatkov za čas suspenza. V primerih lažjih kaznivnih dejanj je prepuščeno podjetju, ali izrečen suspenz. Če je v teh primerih zagrožena kazen nad 6 mesecev, pripada neporočenemu 1/3 in poročenemu 1/2 zaslužka. Če je kazenski postopek ustavljen ali obdolženec oproščen, ima priprti pravico s tožbo zahtevati od države odškodnino za izgubljeni zaslužek. Če se drugi zakonec zaposli, ima takoj pravico do doklad za otroke, čeprav še ni izpolnil zakonitega staža.

št. 16/2 — Naredba o obvezi gospodarskih organizacij, da stavijo na razpolago strokovne osebe za ocenitev osnovnih sredstev.

št. 19/3 z dne 14. 1. 1953 — Ustavni zakon o temeljnih družbene in politične Uredbe FLRJ in o obveznih organih drž. oblasti. S tem zakonom je bila dejansko spremenjena naša zvezna ustava predvsem glede zveznih organov. Predstavnik narodne suverenosti je zvezna ljudska skupščina, ki jo sestavljata dva doma, Zvezni zbor in Zbor proizvajalcev. Izvršilni organi zvezne ljudske skupščine so predsednik republike in zvezni izvršni svet. Z ustavnim zakonom so prenehali veljati VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII in XV. poglavje Zvezne ustave. Ustavni zakon je začel veljati z dnem razglasitve na skupni seji obeh domov Ljudske skupščine FLRJ.

št. 20/3 — Zakon o izvedbi ustavnega zakona po temeljnih družb. in politične ureditve FLRJ in o zveznih organih oblasti.

št. 22/4 z dne 21. jan. 1953 — Odlok o reviziji in prepisovanju splošnih volilnih imenikov in o pripravah za sestavo volilnih imenikov za volitve poslancev v zbor proizvajalcev. Odlok podrobno predpisuje pregled in sestavo novih splošnih volilnih imenikov. Posebno pa povdarja, da morajo vse gospodarske organizacije po posebni komisiji za volilni imenik sestaviti volilne imenike za volitve poslancev v zbor proizvajalcev zvezne ljudske skupščine. Upravni odbori podjetij imenujejo komisije do 10. 2. 1953 in komisije morajo pripraviti volilne imenike do 1. marca 1953. Tudi s tem opozarjamo vse volivce, da bodo morali takoj sporočiti komisiji, kje in s katero zaporedno številko so vpisani v splošni volilni imenik.

št. 24/5 z dne 28. jan. 1953 — Obrazložitev s podatki k zakonu o družbenem planu FLRJ za l. 1953.

št. 27/5 — Navodilo k uredbi o potnih in selitvenih stroških. Uredba sama je izšla v Ur. listu št. 59/52. Navodilo določa roke, v katerih je treba podati potni obračun. Vsebina potnega računa je točno določena in dodano, da je treba priložiti nalog za službeno potovanje in dovoljenje organa, ki je pristojen za obračun, če je trajalo potovanje več kot 14 dni. Uredba o potnih in selitvenih stroških z navodilom velja seveda samo

za delavce in uslužbenke, ki so zaposleni pri negospodarskih organih.

št. 29/6 z dne 4. 2. 1953 — Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških obveznostih državljanov FLRJ. Zakon določa trajanje službe v stalnem kadru, ki znaša 2 leti z nekaterimi izjemami.

št. 30/6 — Navodilo o obračunavanju in delitvi dohodka gospod. podjetij po evidenci banke. Dohodek se deli po stopnjah akumulacije in skladov podjetij kakor jih izkazujejo okrajni družbeni plani za 1. 1953.

Uradni list LRS:

št. 4/1 z dne 20. jan. 1953 — Pravilnik o splošnih pogojih za preskrbo z električno energijo iz javnega omrežja LRS.

št. 5/1 — Tarifa za prodajo električne energije. Pravilnik ureja dobavo elektr. energije iz javnega omrežja po dobaviteljih ter odjem električne energije po odjemalcih. Vsi odjemalci sklepajo z dobaviteljem vsako leto posebno pismeno pogodbo o dobavi in odjemu električne energije.

SINDIKALNO GIBANJE V SVETU

SINDIKALNO GIBANJE V INDIJI

Industrijski proletariat Indije, v sodobnem smislu te besede, ni številčno velik v odnosu na vse prebivalstvo. Toda koncentriran v majhnem številu pomembnejših industrijskih središč predstavlja najkompaktnejši, najodločnejši in v bistvu najrevolucionarnejši del prebivalstva.

Začetki delavskega gibanja v Indiji padejo v poslednjo četrtino preteklega stoletja, medtem ko njegova zgodovina kot organiziranega gibanja začenja šele z začetkom prve svetovne vojne. Sindikalno gibanje je bilo do 1914. leta omejeno samo na manjši del bolje plačanih železničarjev in državnih uslužbencev, predvsem iz vrst Evropejcev in Anglo-indijcev. Šele po zaključku prve svetovne vojne pod vplivom oktobrske revolucije in v pogojih splošnega revolucionarnega prebujanja, ki je zajel vse delavske mase po svetu, delavski razred Indije stopi v novo fazo, ki v resnici predstavlja začetek organiziranega združnega in sindikalnega gibanja. K temu so pripomogli tako ekonomski kakor tudi politični pogoji.

Stavkaške akcije, ki so se začele leta 1918 in se nadaljevale v letih 1919 in 1920 so dosegle novo do takrat nepredvideno intenzivnost. Koncem leta 1918 je prišlo do prve velike stavke v celi gospodarski panogi — te kstilni industriji v tako pomembnem središču kot je Bombay. O njegovem razmahu pričča dejstvo, da je do januarja 1919 stavkalo 125.000 delavcev, s čemer je bilo praktično ustavljeno vse delo v tej panogi. V teku leta so se stavke razširile na vso deželo. Vrstijo se ena za drugo — stavko v Konporu, kjer je stavkalo okoli

17.000 delavcev, stavka 16.000 železničarjev v Džamalpuri, stavka 35 tisoč delavcev tovarne jute v Kaluti, generalna stavka 200.000 bombajskih delavcev 2. januarja 1920 itd. Samo v prvih šestih mesecih je sodelovalo okoli milijon in pol delavcev. V teh pogojih se organizacijsko formira indijsko sindikalno gibanje. Večina indijskih sindikatov osnovnih gospodarskih panog in središč je nastala v tem razdobju, čeprav se mnoge organizacije iz raznih vzrokov niso obdržale, temveč se razbile in pozneje spet pojavile.

Najpomembnejši dogodek v tem razdobju za sindikalno gibanje vsekakor predstavlja vzpostavitev Vseindijskega kongresa sindikatov Indije, na ustanovnem kongresu v Bombayu oktobra 1920. Prva leta po ustanovitvi je ta organizacija v bistvu predstavljala samo „vrhunsko“ telo, saj so mnogi njeni voditelji komaj imeli neposredne zveze z delavskim gibanjem. Ena od ovir za ustvaritev Vseindijskega gibanja — čeprav je potreba po obstoju sindikalne centrale bila v tem času objektivno popolnoma zrela — je treba iskati v želji njenih ustanoviteljev, da zagotovijo forum, ki bi imel pravico, da je zastopan na mednarodnih konferencah dela novoustanovljene Mednarodne organizacije dela. Do 1927. leta je bil Kongres sindikatov samo v zelo omejenem smislu in obsegu povezan z borbo delavskega razreda. Vendar je predstavljal neke vrste platformo, na kateri so se zbirali voditelji novoustanovljenih sindikatov in je bilo samo vprašanje časa, kdaj bo borbeno razpočeno delavskega razreda prodrlo tudi v vrhove

kongresa. To novo obdobje je začelo 1927. leta, ko je Kongres obsegal 57 včlanjenih sindikatov s —150.550 registriranimi člani.

Kljub reformističnemu značaju prvih voditeljev indijskega sindikalnega gibanja, si niso delale britanske oblasti iluzij o pomenu formiranja delavskega gibanja. Poleg ustanovitve vrste komisij in organiziranja poverjeništev za delo v posameznih pokrajinah s ciljem, da kanalizirajo revolucionarno razpoloženje delavstva, je že 1921. leta bil pripravljen načrt zakona o sindikatih, ki je bil končno sprejet šele 1926. leta. Težišče tega zakona je bilo tam, kjer je bila po mišljenju britanskih oblasti glavna nevarnost — to je v omejevanju politične dejavnosti sindikata. Medtem pa si je kljub vsem zaprekam in poleg začetne ideološke zmede, marksistično pojmovanje v povojnem razdobju vseh hitreje prebijalo pot v vrste indijskih delavcev. Leta 1924 je organizirana Komunistična partija Indije, ki je šele 1933 organizacijsko ojačena. Socialistično pojmovanje se vse bolj širi zlasti v letih 1926 do 1927. Ena novih oblik delaskih političnih organizacij s socialističnim stremljenjem so bile takozvane delavsko-kmečke partije, ki so združevale borbene elemente v sindikalnem gibanju z levimi elementi Nacionalne kongresne stranke. Prva delavsko-kmečka partija je bila ustanovljena v februarju 1926 v Bengalu, nato pa so ji slične partije sledile v Bombayu, združenih pokrajinah in Pendžabu. Združile so se leta 1928 v Vseindijsko delavsko-kmečko partijo, ki je imela svoj prvi kongres decembra 1928. To politično formiranje je bi-

lo kljub svojim ideološkim slabostim odraz povečanja naprednih sil in ga je spremljal nov val prebujanja zavesti v vrstah delavcev.

Novo razdobje v razvoju indijskega sindikalnega gibanja datira od prvomajske proslave v Bombayu leta 1927, prve proslave te vrste v Indiji sploh. Istočasno tudi naglo naraste članstvo sindikalnih organizacij. V stavkah leta 1928 je bilo izgubljenih skupaj 31,5 milijonov delovnih dni, kar je več kot v petih prejšnjih letih skupaj. Najpomembnejša od stavk je bila stavka bombayskih tekstilnih delavcev do takrat največja stavka v Indiji, v kateri se je kompaktno in vztrajno borilo 150.000 delavcev šest mesecev od aprila do oktobra 1928, kljub pritisku v različnih oblikah in nasilnih ukrepih oblasti.

Leto 1929 predstavlja vrsto pomembnih dogodkov v delavskem in sindikalnem gibanju. Delavsko gibanje se je razgibalo z ekonomske

in politične strani. Staro reformistično vodstvo je vse težje šlo v korak z borbenim razpoloženjem delavstva. Vznemirjenost oblasti je postajala vse večje in predvideni so drastični ukrepi. V teku leta so britanske oblasti prešle v ofenzivo proti rastočemu delavskemu gibanju. Pomladi 1929 je vicekralj Indije uzakonil s posebnim ukazom takozvani Zakon o javni varnosti, ki je bil predložen zakonodajni skupščini že v septembru 1928 s ciljem „omejitve komunistične delavnosti v Indiji.“ Pravtako je tudi izdan Zakon o delavskih sporih, s katerim je predvideno posredovanje v sporih med delodajalci in delavci, prepovedane stavke iz solidarnosti in omejena pravica stavk v javnih službah. Marca 1929 je preganjanje sindikalnih aktivistov doseglo vrhunec. Nepričakovano so britanske oblasti aretirale 32 najvidnejših sindikalnih in delavskih voditeljev in jih postavili pred sodišče v malem mestu Mesutu v notranjosti dežele, daleč od slehernega industrijskega središča, kjer se je

pričelo sojenje, ki do takrat predstavlja najizrazitejši in najbrezobzirnejši poizkus zadušitve delavskega in sindikalnega gibanja. Med aretiranci so bili podpredsednik, bivši predsednik in dva pomočnika sekretarja Kongresa sindikatov, sekretarji pokrajinskih federacij sekretarji Bombaya in Bengala, vrsta drugih sindikalnih funkcionarjev, tudi vidni voditelji delavsko-kmečkih partij in trije člani Izvršnega odbora Vseindijske kongresne stranke. V vrstah obtoženih so bili tudi trije Angleži. Z izjemo dveh, ki sta bila oproščena krivde in enega, ki je umrl v teku sojenja, ki je trajalo več kot tri in pol leta, so bili vsi obtoženi obsojeni na težke kazni od 3 let do dosmrtno ječe. Po besedah tožilca je bila njihova glavna krivda v tem, ker so „pripravljali zaroto, da odvzamejo kralju suverenost v Indiji.“ V sami obtožnici so bili krivi „podpihovanja nasprotstev med kapitlom in deom“, „ustanavljanja delavsko-kmečkih partij, mladinskih zvez, sindikatov itd.“ in „hujskanja k stavkam“.

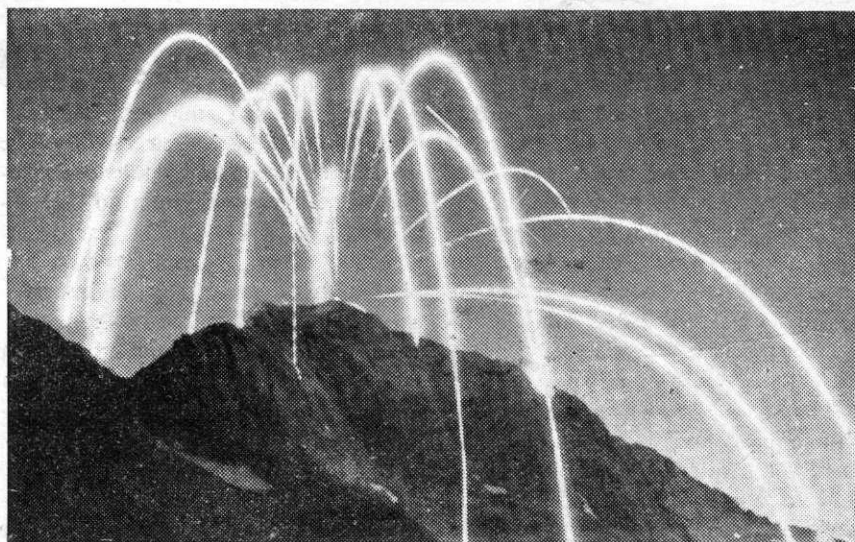
FIZKULTURA IN ŠPORT

JUBILEJNO LETO SLOVENSKEGA PLANINSTVA

(50 let uspešnega dela gorenjskega planinstva)

Bohinjski rudarji in fužinarji so zaorali prvo ledino poznejšega slo-

venskega planinstva. Utrli so klasično pot iz Bohinja na vrh Triglava. Že leta 1777 so štirje srčni možje skušali priti na teme Trigla-

Svobodni Triglav v razsvetljavi raket

va, dosegli pa so le mali Triglav. 25. avgusta 1778 pa so dosegli tudi vrh samega Triglava. Ta datum je rojstni dan slovenskega planinstva. Bohinjci so nadalje gojili ljubezen do gora in l. 1871 je Ivan Žvan z najbolj navdušenimi planinci v Bohinju ustanovil prvo slovensko planinsko društvo „Triglavski prijatelji“. Ti so postavili prvo slovensko planinsko postojanko na Ledinah „Triglavski tempelj“, kjer danes stoji planinski dom „Planika“. Zgradili so tudi prvo zavarovano pot na Triglav skozi Stopce. Njim so kmalu sledili še pastirji in drvarji iz Gornje Savske doline in postavili prve temelje našemu planinstvu. Svoj delež pa so k našemu planinstvu prispevali tudi naši razumniki, ki so se v društvu „Piparji“ odločno zopertavili Nemcem, ki so si lastila naše gore in preko njih hoteli zgraditi nemški most k Jadranu.

Trije navdušeni Piparji so ob veličastnem pogledu na našo zemljo in gore z vrha Stola 23. junija 1892 sklenili, da ne odnehajo preje, dokler Slovenci ne dobimo svojega

planinskega društva. In res, 27. februarja 1893, točno 60 let je od tedaj, je bil ustanovni občni zbor SPD v Ljubljani. Še istega leta ustanovijo kamniški planinci svoje društvo in leta 1895 se prebudijo Radovljčani. Prebujena narodna zavest je dobila svoj izraz prav v planinski organizaciji. Nemškim postojankam na naših gorah so bile na vkljub postavljene nove slovenske, Spodnji koči na Golici v obrambo Karavank Kadilnikova koča l. 1905, nemški Valvazorjevi pod Stolom v posmeh na vrhu Stola Prešernova koča l. 1910, Deschmanhausa za sosedo so zgradili Kredarico l. 1896, Vossovi koči na vkljub pa ponosen Tičarjev dom na Vršiču l. 1911. Vrh Triglav pa smo zasedli položaje z Aljaževim stolpom že l. 1895. Vseposvoda je bil postavljen obrambni zid proti vsem, ki so si nasilno lastili pravico do našega planinskega sveta.

19. aprila 1903 je bila ustanovljena podružnica SPD na Jesenicah.

Iz dokumentov je razvidno, da je na ta dan imelo ustanovljeno planinsko društvo na Jesenicah 92 članov, ki so stalno pritekali. Tudi Jeseničane je prevzela ljubezen do slovenskih gora in z vsemi silami so se lotili dela za dograditev koče na vrhu Golice. Vsi „dolinski“ planinci so združili svoje sile in dosegali lepe uspehe. Leta 1909 so priredili veliko narodno slavo — Kmečko ohcet, ki je bila mogočna manifestacija slovenstva.

Svetovna morija je sicer močno zavrla delo planincev, toda po njej so se takoj lotili dela s še večjo ljubeznijo. Leta 1921 je bilo ustanovljeno Turistično društvo „Skala“ v Ljubljani, l. 1923 pa na Jesenicah in l. 1924 je bil ustanovni občni zbor jeseniške podružnice SPD. Tako so prav jeseniški fužinarji, martinariji, plavžarji in valjavci kljub težkim pogojem v stari Jugoslaviji, uspešno pisali zgodovino planinstva na skrajnem severu naše domovine. Slovenske planine pa so dale v času največje narodne preizkušnje zavetje svojim sinovom v borbi proti divjemu osvajalcu. S teh planin in gozdov smo si pod vodstvom naše Partije zbojevali tudi svobodo in začeli pisati novo svetlejšo zgodovino narodov Jugoslavije

Dopisujte v „Železarja“

V novih pogojih je tudi planinstvo začelo svojo novo pot. Vsa lepota in veličastje naših gora je last našega delovnega ljudstva. V teh gorah in stenah si nabirajo novih spoznanj, moči in si krepijo svoj značaj in obrambno sposobnost. Naše novo planinstvo mora postati množično planinstvo. In prav ob jubilejih slovenskega in gorenjskega planinstva moramo to tudi dokazati. V Vratih bo mogočna pro-

slava tega jubileja, velik planinski praznik pa bo tudi na Vršiču na dan vstaje slovenskega naroda.

Praznik slovenskega in gorenjskega planinstva naj bo praznik vseh, ki ljubijo gore in domovino, naj bo mogočna manifestacija našega delovnega človeka, naše nove socialistične družbe, ki v svojih ponosnih gorah vidi simbol svoje svobode in velike borbe za lepše in boljše življenje.

SMUČARJI — ODGOVORITE

Sneg je pobelil gore, izgladil vse robatosti, dahnil srez v sleherni drevo. Sonce se je uprlo v snežena polja, vse blišči, zrak trepeče v svetlobnih valovih. Samotni mecesni rišejo na sneg čudovito tenčico, ki jo sonce pomika po dnevnem času. Kdaj pa kdaj se v topli uri odtrga plaz, bleščeč oblak se spusti po gorskem boku, votel glas pretresa ozračje, stena ga pada steni, dokler tam prav daleč ne zamre.

Po sneženi vesini se spušča črna pika. Kako drvi! Že jo vidiš prav od blizu. Smučar je, udeleženec — tekmovalec »Triglavskega smuka«, pred leti tako popularne, zdaj že skoraj pozabljene veličastne parade smučarjev in čudovite proslave ustanovitve OF Slovenije. Dve ozki progi se kakor nit vlečeta po načetem snegu. Kako prši na vse strani! Naglica zapira dih, veter udarja ob segreta lica, sneg prši, hitrost je omotična. Veseliš se okretnosti svojega telesa. Ustaviš se v kotanji. Okrog in okrog zasnežene gore, nad teboj jasno zimsko nebo.

Ne, »Triglavski smuk«, zimska simfonija naših alpskih smučarjev, ne sme biti pozabljen! V letu 1953 mora postati naša stvarnost, postati mora naša moč alpske dežele, moč naše športne tradicije.

Na pobudo znanega športnega delavca in današnjega predsednika Go-

renjske smučarske podzveze tovariša Danila Bračiča je bil osvojen predlog za pripravo »Triglavskega smuka«, ki ga že tretje leto Smučarska zveza Slovenije ne prireja. Naši alpski vozači, ljubitelji naših veličastnih gora, kjer sneg poje pesem z ledenimi pljuči o mrazu, vetru in viharju: odgovorite in povejte nam, »Ste zato, da se »Triglavski smuk« v letu 1953 mora vršiti in sicer v prvi polovici meseca aprila s tolikšno udeležbo, da bo njegov ugled in sloves dokaz vsemu svetu, da smo borbeni in športni narod?«

Spomnimo se besed znanega tekača na smučeh: Kdor hoče kot smučar služiti domovini in športni tradiciji, se mora za tekme leta in leta pripravljati. Veliko volje in veliko vztrajnosti mora imeti. Potrebna je polnokrvna močnatost, potrebno pa je tudi fantastično navdušenje. Lepe so te besede in zelo, zelo potrebne našim smučarjem tekačem. Pripravljati se in zopet pripravljati, ker samo tako bomo dosegli tudi pri teh dostojne uspehe. Naši znani tekači Kordež, Smolej, Pogačnik, Zemva in drugi — se strinjate, da Gorenjci organizirajo masovni tek smučarjev na 50 km? Dokažimo, da imamo dovolj pogojev za to!

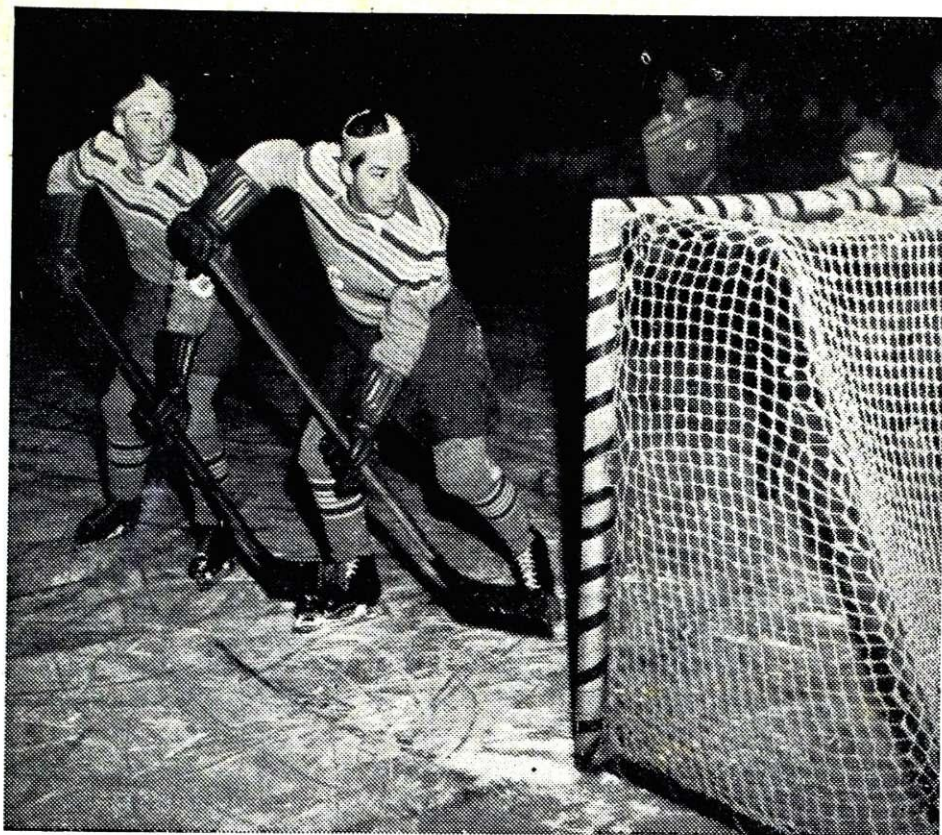
In pričakujemo odgovor!

B. B.

NAŠI HOKEJISTI

Letošnja zima je bila nadvse naklonjena našim hokejistom, ki so jo tudi s pridom izrabili in dosegli ne malo lepih uspehov. Sezono so uspešno pričeli s štirinajstdnevnim treningom v Kitzbühlu v Avstriji,

kjer so se marsičesa naučili. Lep uspeh so dosegli na prvenstvu Slovenije, kjer so v finalu le s tesnim rezultatom 3 : 2 izgubili z Ljubljana in tako zapravili možnost, da postanejo nov slovenski prvak. To-

JESENIŠKI STRELCI PRED NOVIMI NALOGAMI

Strelska družina „Heroja Matija Verdnika - Tomaža“ na Jesenicah se razvija v močno vseljudo organizacijo. Odbor družine je delaven in se bori za izvedbo nalog, ki stojijo pred strelsko družino. Ko je odbor na svoji seji sprejemal tekmovajne za Poletov pokal je sklenil zavzeti med slovenskimi družinami vidno mesto. Izvolil je komisijo, ki bo vodila računa o tem tekmovanju. Uspeh že takoj v začetku ni izostal. Tekmovanje, ki se je pričelo 22. januarja 1953 je prineslo lepe rezultate. Vključenih je bilo 130 mladincev ter 26 članov, ki so vsi poravnali članarino za leto 1953. Izvedli sme tekmovanje z vojaško puško in pridobili nekaj naročnikov na „Polet“. Vse kaže, da so se jeseniški strelci resno zagrizli v tekmovanje in hočejo zmagati.

Spregovoriti je potrebno o doseženih uspehih strelcev v letu 1952. Organizirali so udarniško akcijo pri gradnji strelišča, kjer je bilo napravljanih 4095 udarniških ur. Delalo pa je 657 ljudi. Kot posameznik se je odlikoval naš arejši član družine Benedičič Matevž, Dimc Mirko in drugi člani odbora, ki so sami napravili preko 1400 udarniških ur. Pomoč organizacij pri tem delu je bila izdatna. Prometni od-

delek Železarne je napravil s 305 ljudmi 1693 udarniških ur. Lani je na sedmih strelskih tekmovanjih nastopalo 450 ljudi, pri nagradnih streljanjih pa preko 2000 ljudi. Vsega skupaj je sodelovalo 2691 ljudi ki so izstrelili preko 30.000 kom. municije. Da se gradi na Jesenicah moderno strelišče in da strelci sme lo gledajo v močan razvoj strelstva je doprinesla velik delež Železar na Jesenice, ki je z razumevanjen tov. direktorja Ropreta in Upravne ga odbora nudila izdatno pomoč v materialu, vrednemu več kot pol milijona dinarjev. Tudi LOMO Jesenice je nudil vso pomoč. Jeseniška javnost, posebno pa strelci so hvaležni za pomoč in obljublajo, da bodo vodili svojo organizacijo z vso zavestjo in svoje članstvo učili v ljubezni do domovine, da se bodo urili v streljanju in Jeseničane v strelski organizaciji vzgajali tako, kot so se vzgajali borci partizanskih brigad in odredov.

TABORNIKI SE PRIPRAVLJAJO

Že zdaj se taborniki pridno pripravljajo na nove naloge in delo, ki jih čaka v letošnjem letu. Morda imaš tudi Ti zanimanje za taborništvo? Vključi se zraven! In v poletju boš šel tudi Ti na eno izmed šte-

da, kljub temu, vsi dosedanja uspehi pričajo o tem, da bodo prav Jesenice v bližnji bodočnosti vse-kakor center slovenskega hokeja, ne samo zaradi ugodnih pogojev, temveč tudi zaradi kvalitete, ki v vrstah naših mladih hokejistov vse bolj raste. Seveda pa bo treba še marsikaj napraviti, veliko trenirati in se tudi duševno pripraviti na igranje, kajti hokej je hitra igra, ki ne zahteva samo urno in gibčno telo, temveč tudi bliskovito in prožno misel. Pogoji za to so dani in hokej se lahko na Jesenicah povzpne na zavidljivo višino, ki bo še toliko vrednejša ob dejstvu, da se velika večina naših mladih hokejistov ne straši naporov utrudljive hokejske igre in treninga niti po težkem vsakodnevem delu v Železarni. Pričujoča slika prikazuje napet trenutek iz tekme na slovenskem prvenstvu v Celju.

V letu 1953 stojijo pred strelci Jesenic velike naloge. Poleg tekmovanja za Poletov pokal bodo 22. julija otvorili strelišče olimpijskih izmer, otvorili zabavni prostor, kjer bodo našli zabave jeseniški delavci, posebno pa mladina po svojem težkem delu, odkrili bodo pred strelskim domom spomenik heroja Matija Verdnika in razvili svoj društveni prapor. V juliju bodo organizirali strelski teden. Redni letni občni zbor jeseniške strelske družine, ki je bil 10. 2. 53 je potrdil, da so strelci na pravi poti. Navzoče članstvo je sprejelo več koristnih sklepov, med drugimi tudi, da bo vsak član napravil v letu 1953 po 20 udarniških ur. Ta sklep, ki ga je predlagal agilni član tov. Gasar Franc je bil z aplavzom sprejet. Ker so strelci Jesenic delavni in imajo vse pogoje za razvoj strelstva, bi bilo prav, da jim tudi v bodoče Železarna in vse druge organizacije nudijo vso pomoč.

vilnih predvidenih taborenj. Na sliki zraven vidiš enega izmed šotorov tabornikov rodu »Jeklarjev« na lanskoletnem taborenju, iz njihovega taborniškega stenskega časopisa pa je tudi ta sestavek tabornice Majde:

SKOZI DEŽ

Skozi dež, ki enakomerno udarja na šotor, prodirajo moje misli, zaslanjane blodijo po okolici, ustavijo se ob neznatnem spominu in hitijo dalje. Kam? Ali imajo cilj? Da. V duhu sem že v moji otožno lepi Dragi. Vse je mračno, sivo; nizki oblaki se pošastno dotikajo razvalin grada. Sumenje Begunjščice dopolnjuje rahlo, enakomerno pesem dežja. Sedaj je zagrmelo, počasi grom potuje po dolini, dokler se ne izgubi nekje onstran Begunjščice. Sem že pri grobu, ki je s svojim ovenelim, mokrim cvetjem videti zelo zapuščen. Dež pada, pada... „Ata sliši, jaz sem tu! Daj zbudi se! Prisluhni divji pesmi prirode, ki Ti bo vedno pela! Toda Ti si mrtev, Ti ki si vse življenje ljubil pesem lepote, pesem življenja... Ali si slutil, da bo ravno na tem kraju, kjer si prvič nastopla s svojimi pevci, Tvoja pesem onemela? Toda kaj je to? Ali ne poje nek glas? Da, moje srce poje

njegovo najljubšo pesem. „Tam med nageljni...“

Izza pretrganih oblakov je pokukalo sonce in čudovito obsijalo leseni križ z napisom: „Iz krvi rdeče...“ Zakaj sem bila tako žalostna, saj so vendar dali za nas

življenje, da mi lahko sedaj taborigimo in se veselimo.

„Bodočnost je vera — kdor zanjo umira, se dviga v življenje, ko pade v smrt!“

(Župančič)

KULTURA IN PROSVETA

JESENIŠKI SVOBODAŠI SI NISO ZADALI SAMO NOVEGA NASLOVA, TEMVEČ TUDI NOVE NALOGE

Jesenščani so bili med prvimi, ki so se iz bivšega SKUD „Tone Čufar“ reorganizirali v Delavsko prosvetno društvo „Svoboda“. Niso pa bili med tistimi, ki so nekdanjemu društvu izmenjali le firmo. V SKUD „Tone Čufar“ je bilo vključenih 120 aktivnih članov, ki so se življali po posameznih sekcijah in katerih delovanje je bilo kaj ozko. Z ustanovitvijo „Svobode“ pa so se pričeli vključevati v društvo tudi številni Jeseniščani, izven železarne in delujejo aktivno po odsekih ali pa pasivno kot obiskovalci predavanj Ljudske univerze, čitalnice in ostalih prireditev „Svobode“. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da se je kmalu po ustanovitvi vključilo v „Svobodo“ lepo število mladincev. Godba na pihala, katere člani imajo od vseh sekcij najvišjo povprečno starost, je dobila okrog 30 mladincev, ki se pridno vadijo v igranju in bodo kmalu v pomoč starejšim godbenikom. Tudi lutkovno gledališče in dramska družina sta

zgolj mladinski sekciji. Lepo število mladincev, se je vključilo tudi v pevski zbor, ki šteje danes okrog 60 pevcev ne računajoč 30 pevk ženskega zbora, ki nastopajo skupno tudi kot mešani zbor „Svobode“. Pa ne le ustanovitev „Svobode“, temveč tudi obnovitev bivšega doma „Pri Jelenu“ v Domu „Svobode“, ima veliko zaslug za današnje priznane delovanje jeseniških kulturnikov, članov jeseniške „Svobode“. Vsi odseki razen godbe na pihala, so dobili v novem domu svoje prostore, tako, da ima dom poleg lepo urejene gledališke dvorane z obnovljenim odrom tudi lično dvorano z lutkovnim odrom. Čitalnica, ki je izročena v upravljanje mladini, in razpolaga z vsemi dnevnimi, tedenskimi in mesečnimi listi ter revijami, je prav gotovo v ponos Jesenicam, saj ji daleč ni enake. Dalje imajo v Domu „Svobode“ odrejene prostore za študij, zabavni orkester, DOLIK, folklorna skupina, harmonikarji in pevski zbori, ki pa se

morajo zaradi izredne pomnožitve posluževati za skupne vaje gledališke dvorane. Še nedavno zapuščen stavba pri „Jelenu“ je danes drugi dom vseh svobodašev. Vse študira, ker hoče sezono izkoristiti v prave namene. Pa se vprašamo kaj pripravljajo? Godba na pihala, ki edina v novem domu „Svobode“ nima prostore, in vadi v godbeni sobi Titovega doma, ima že naštabiran program, s katerim bo nastopila v dvorani doma „Svobode“. Gledališka družina z nekako 30 igralkami je izredno marljiva, saj se je uspešno predstavila 21. II. s prvo gledališko predstavo „Za stanovanje gre“. Lutkovno gledališče, ki je igralo za novoletno jelko mladinsko igrice „Dondek Jakec potuje v stare čase“, ima že naštudirano drugo uprizoritev, t.j. „Rdeča kapica“, pripravlja pa tudi „Sneguljčico“ in „Martina Krpana“ in ponovitev Malikove „Žogice nogice“. Folklorna skupina, ki je poznana s sedmimi gorenjskimi plesi in plesi čevljar-

jev, nas bo kmalu presenetila z novimi narodnimi plesi. Pevski zbori, ki so ob zaključku lanskega leta gostovali v Trbovljah, študirajo nov repertoar. Njihov koncert bo v mesecu aprilu, na katerem bodo nastopili moški in mešani zbor, mešani zbor s spremljavo simfoničnega orkestra glasbene šole in orkester sam. Člani DOLIK-a se prav tako redno sestajajo k študijskim uram, na katerih se posvetujejo in pripravljajo dela za bodočo razstavo. Ponovno je oživel tudi harmonikaški zbor, ki noče zaostajati za ostalimi, pa čeprav je manjštevnejši od nekdanjega. Za razpoloženje in dobro voljo pa skrbi društveni zabavni orkester, ki ima or-

ganizirano dvakrat tedensko plesno šolo in se tudi sicer resno pripravlja za bodoče nastope. Skratka, po vseh odsekih je strokovna dejavnost velika, kar pa sedanjemu društvu, t. j. „Svobodi“ še ne zadostuje. Manjkajo sestanki s primernimi predavanji po posameznih odsekih, manjkajo skupni sestanki vseh članov društva ter kulturno družabni večeri. Člani posvečajo premalo pozornosti predavanjem Ljudske univerze in tudi prerediti obiskujejo društveno čitalnico. Poleg priznane strokovne dejavnosti po posameznih odsekih, bo potrebno v bodoče uvesti vzgojno in ideološka politična predavanja po odsekih ali pa v okviru celotnega društva, po-

sečati častneje predavanja Ljudske univerze in redno obiskovati čitalnico, na katero je društvo sicer lahko ponosno. Še več, organizirati bo potrebno v okviru društva tečaje, na katerih bi dobili obiskovalci osnovne pojme o temeljnih osnovah marksizma, zgodovini materializma in zgodovini sploh. Skratka, preiti bo treba iz zgolj umetniške dejavnosti k izobraževanju in vzgoji članstva. Če bo jeseniška „Svoboda“ poleg velike dejavnosti na kulturno-prosvetnem področju pristopila tudi k resnični vzgoji in izobrazbi bo brez dvoma svoj namen dosegla in se uvrstila med „Svobode“, ki morajo biti vsem ostalim v vzgled in spodbudo.

„AMERIŠKA TATVINA“ V IZVEDBI JAVORNIŠKE „SVOBODE“

Oderska dela, ki jih je napisal jeseniški rojak in delavski pisatelj Tone Čufar so s precejšnjim uspehom predvajali na odru predvojne „Svobode“, po osvoboditvi pa je bil Tone Čufar s svojimi deli le malokdaj na repertoarjih naših poklicnih ali amaterskih gledališč. V letošnjem letu so začeli v našem železarskem revirju posvečati nekaj več pozornosti tudi Čufarju, saj le-ta spada med najbolj vidne delavskih pisatelje, ki so v svojih številnih sestavkih in odrskih delih prika-

zovali bedno življenje in borbo proletariata, na drugi strani pa so razkrinkavali kapitalistični svet, ki je skozi dolga stoletja zatiral delavstvo vsega sveta.

Na Javorniku so se odločili za izvedbo „Ameriške tatvine“, veselo igrice v 4 dejanjih, ki jo je Čufar napisal nekaj let pred vojno in so jo z velikim uspehom igrali na odru predvojne „Svobode“ na Jesenicah.

Za izvedbo omenjenega odrskega dela so v dramskem odseku ja-

vorniške Svobode sestavili zasedbo z večino mlajših igralcev. Režija je bila v rokah mladega za Javornik novega režiserja Dobiča Dominika, ki se je s premiero „Ameriške tatvine“ tudi prvič predstavil javnosti.

Uprizoritev „Ameriške tatvine“ na javorniškem odru pomeni za novo ustanovljeno Svobodo uspeh, če upoštevamo, da je bilo uprizorjeno delo avtorja, ki izhaja iz delavskih vrst železarskih Jesenic.

Splošno mnenje publike, ki si je predstavo ogledala je bilo, da je bil dosežen do neke mere uspeh igrice v celoti, kakor tudi pri posameznih vlogah, zlasti mlajših igralcev. Pričakovati je, da se bo dosedanjim igralcem priključilo še več mladih igralcev, ki imajo veselje in so pripravljeni sodelovati v okviru društva „Svobode“. Povečanje igralskega ansambla je za Javorniško Svobodo nadvse nujno, ker je bilo vsa leta nazaj kritično prav vprašanje glede množičnega udejstvovanja pri odrskem delu. Vse kaže, da se bo vprašanje odra v javorniški „Svobodi“ končno uredilo tudi glede režiserjev, ki jih je na Javorniku občutno primanjkovalo.

„Ameriška tatvina“ je bila torej kljub nekaterim pomanjkljivostim uspeh, ki ga je pripisovati novodošlim mlajšim članom, ki bodo z vztrajnim in požrtvovalnim delom po zgledu starejših igralcev nedvomno dosegli novih še večjih uspehov pri udejstvovanju na odrskih deskah.

E. Ž.

Prizor iz uprizoritve Čufarjeve „Ameriške tatvine“ na Javorniku

Foto: J. Prešern

„ŽELEZNI OGNJI“

FILM O NAŠEM DELOVNEM KOLEKTIVU IN ŽELEZARNI

Dober mesec je tega, kar se je po vsej Železarni in Jesenicah govorilo: „Filmajo! Film o stavki snemajo!“ In potem se je govorilo, razpravljalo in komentiralo, še danes pa večina ne ve kakšna bo vsebina filma, kaj se je filmalo in v kakšen namen. Zato je prav če nekaj besedi spregovorimo o tem, končno sodbo o samem filmu pa bo lahko dal vsak sam, ko bo v kratkem videl.

Film je ero najmočnejših kulturnih, umetniških in propagandnih sredstev, ki z živo sliko govori slehernemu zemljanu in vodstvu Železarne Jesenice je treba dati vse priznanje za pogumno odločitev, da se posname film o delu našega kolektiva in naše tovarne. Zamisel scenarija in režija je bila poverjena filmskima ustvarjalcema režiserju Slobodanu Kosovoaliću in snemateljju Stanku Aleksiću, katerih film „Gorski reševalci“ smo gledali tudi na Jesenicah. S scenarijem se je začelo delo. Scenarij je za film približno to, kar je za gledališče napisana igra. Od kvalitete scenarija odvisi tudi kvaliteta filma. Pri našem filmu je šlo načeloma predvsem zato, kakšen film naj bo to. Dokumentarni? Potem bi lahko posneli samo neposredno sedanost, produkcijo in razmere v katerih živi naš kolektiv. Toda vsa ta sedanost ima svoje globoke korenine v naši viharini in revolucionarni preteklosti. Film mora imeti vsebino, ki se na Jesenicah in v naši Železarni kar sama ponuja. Režiserjeva zamisel je bila prikazati razliko med razmerami v predaprilski Jugoslaviji, ko je bila Železarna v rokah maloštevilnih kapitalistov, izkoriščanimi delavci pa so se borili za svoj košček kruha in sedanjo stvarnostjo, ko delavec sam, prekaljen z revolucionarnimi izkušnjami, kot zmagovalec v boju za boljšo, naprednejšo družbo, zavestno upravlja Železarno in gradi lepšo bodočnost sebi in vsej naši socialistični skupnosti. Pri tem pa je treba upoštevati, da vseh preteklih dogodkov film ne more in tudi ni zahteve po tem, točno dokumentarno posneti, ker je teh dogodkov ogromno in vsak zase zahteva tudi široko obrazložitev na eni stran-

ni, na drugi pa je to tudi nemogoče, saj so se okolje in osebe iz teh dogodkov temeljito spremenili. Fotografsko natančna rekonstrukcija je nemogoča in zato je treba poseči po umetniških sredstvih. S tem pa je dana neka gošova svoboda, ki omogoča sicer dokumentarnemu filmu dati tudi neko zaokroženo vsebino in obenem približati z živim splošno človeško zanimivim dogajanjem ne samo preteklost in sedanost delavskega razreda Jesenic, temveč tudi pokazati tisto

lavstva, način našega dela, tisti neposredni dogodki sami, ki se prepletajo v filmu, ne pa ali je to Jože ali je Francelj, ali je res sodeloval v stavki ali ni, ali igra samega sebe ali ga igra kdo drug. Gre za celoten vtis, ne pa posameznosti. Če bi trije slikarji slikali našo tovarno bi jo vsak drugače naslikal, toda slike vseh treh bi gledalcu posredovale vendarle železarno, ene boljše morda, druga slabše, na vsak način pa bi barve naših dimnikov bile na vsaki sliki drugačne, toda nobena od njih točno enaka barvi

splošno in obče veljavno vzdušje v katerem se je nekoč boril izkoriščani delavski razred vse Jugoslavije in v katerem danes svoboden in samostojen ustvarja in gradi. Z eno besedo: naš delovni kolektiv in naša Železarna so objekt, živ objekt, s katerim je prikazana zmagovita in revolucionarna pot vsega delavskega razreda Jugoslavije. Samo celovečeren, umetniški film bi lahko zajel tudi vse tiste drobne dogodke, vzroke, posledice in osebe, tisto specifično jezeniško vzdušje bodočnosti ali preteklosti in še to v nekem določenem okvirju. Res je, da so tudi v našem filmu „Železni ognji“ za osnovo resnični dogodki od včeraj in danes, res pa je tudi, da bo gledalce širom naše domovine, ki jim je film tudi namenjen, zanimalo življenje našega de-

resničnih dimnikov. Gre za vtis, za način podajanja, ne pa za fotografsko točnost in ozkosrčno kopiranje.

In tako je tudi z našim filmom, v katerem igra glavno vlogo ves kolektiv in katerega scenerija so objekti Železarne in okolje Jesenic. Zato se v stavki res ne bodo videli samo tisti, ki so tudi zares stavkali, tudi ne bo prav tistih žena, ki so nosile hrano svojim možem in se pretepele s policaji in tudi ne bo vseh tistih drobnih dogodkov, nekdanjih in sedanjih, ki so nas Jeseničane morda zanimivi in važni, za vse, ki pa ne poznajo jeseniških razmer, pa nerazumljivi in tako tudi odvečni. Upajmo pa, da bo v filmu dovolj jasna vse revolucionarnost delavskega razreda Jesenic v borbi z izkori-

ševalci, v borbi za svobodo in socializem in vsakemu razumljiv velik delovni polet, uspehi in ogromen vsakodnevni doprinos našega kolektiva, ki sam upravlja zaupano mu podjetje, pri graditvi socializma. Če bo vsak vsaj konec tega našel v filmu, ko ga bo gledal, potem bo spoznal, zakaj je bil film posnet in kaj prikazuje, da ni njegov namen pokazati Franceljna ali Janeza, zasluge in karakteristiko tega ali onega, temveč v prvi vrsti naš delovni kolektiv, njegovo borbeno preteklost, uspešno delovno sedanjost in nakazati tisto svetlo bodočnost, do katere imamo vsi enake dolžnosti od tov. direktorja,

pa do tistega, ki ga bomo samo za hip in še to morda samo v hrbet videli v filmu, ali pa sploh ne.

Kako se je snemal film „Železni ognji“ pa je poglavje zase. Vodstvo Železarne je šlo v vseh pogledih na roke in nudilo tudi vse pogoje za uspešno delo. Manj razumevanja pa so pokazali številni drugi, zlasti pri snemanju množičnih scen. Tem bi lahko rekli samo to, da če se jim pri delu v Železarni tako mudi kot se jim je mudilo samo za nekaj minut, ko se je snemal film, potem res ni treba, da smo v skrbah za dvig proizvodnosti in izvršitev plana. Celo z milico smo jih morali zadržati, ko so prišli z vlaka

in čeprav jim je bil razložen namen vsega, čeprav bi bilo v nekaj minutah vse opravljeno, se niso dali ničesar dopovedati. Kdo si ti in kakšne opazke so pri tem delali, vedo sami za se. O ravno preveliki kulturnosti in dostojnosti se pri njih ne da govoriti.

Toda film bo, upajmo, kljub temu uspel. Ko ga bomo gledali se bo lahko prepričal o tem vsak zase. In prav bo če uspe, saj to naš kolektiv, eden največjih in najuspešnejših v naši domovini, tudi zasluži, zahvala za to pa bo šla v prvi vrsti velikemu razumevanju in naklonjenosti vodstva Železarne, ki je film omogočilo.

Uredništvo „Železarja“ svojim bralcem

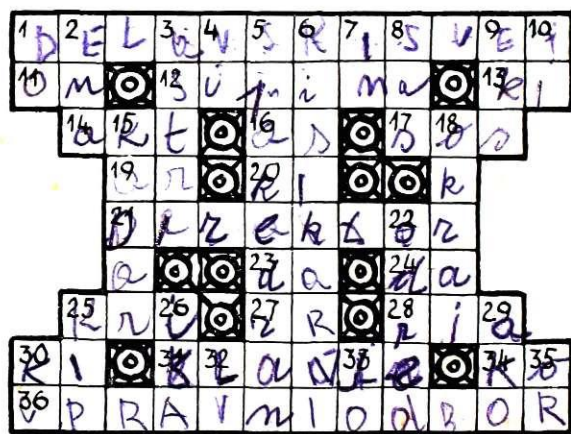
Uredništvo »Železarja« se ob prvi dvojni številki drugega letnika »Železarja« obrača na svoje bralce in delovni kolektiv Železarne s prošnjo in pozivom, naj povečajo svoj interes za dopisovanje v svoj list. Tempo našega družbenega in gospodarskega razvoja, problemi naše Železarne, proizvodnje in našega delavskega upravljanja porajajo toliko vprašanj, problemov in uspehov, o katerih je treba pisati, kot še nikoli doslej. Pa tudi nakazovanj in odkrivanja slabosti in nepravilnosti v tem vsestranskem razvoju je treba osvetljevati in razkrinkavati. Zato je dolžnost prav slehernega člana našega kolektiva, da po svojih močeh obvešča vse svoje sodelavce o vsem tem prav potem našega mesečnika. S tem bodo seznanjeni obrati med seboj o vseh tistih drobnih, toda velikih uspehih, ki v svoji celotnosti predstavljajo uspeh vsega našega kolektiva, seznanjeni bodo z delovnimi uspehi požrtvovalnih in delovnih tovarišev, po drugi strani pa tudi z vsemi nepravilnostmi, da se jih bodo znali drugod in pozneje izogniti. Tako bo ustvarjena še tesnejša povezanost med obrati, vzpostavljeno nekako tekmovanje med njimi in s tem povečana naša skupna borba za dosego nalog, ki jih pred nas postavlja naša skupnost in socialistična graditev. Pri tem pa ne gre zato, da bi zdaj morali vsi prijeti za pero ali svinčnik. Ne! Gre zato, da vsaj signalizirate, javljate in obveščate uredništvo »Železarja« o vsem, kar se vam zdi vredno in potrebno, da bi bilo napisano. S tem olajšate delo uredništvu in nazadnje tudi sebi. Zato je dolžnost vseh obratovodstev, sindikalne in partijske organizacije, da temu vprašanju posvetijo res vso skrb in tako pomagajo, da bo naš mesečnik v resnici glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice, da bo seznanjal ves naš kolektiv z vsemi tistimi vsakodnevnimi uspehi, ki jih vsepovsod dosega naš delovni človek.

Ne pozabite! »Železar« je namenjen Vam in Vaša dolžnost je, da pišete vanj ali vsaj uredništvu ja-

vite probleme in dogodke, ki so vredni, da o njih beremo vsi.

Delavci, obrati! Tekmujte med seboj pri dopisovanju v »Železarja« in dostavljajte svoje dopise oz. javljajte svoje želje, predloge, nasvete in obvestila na naslov: Uredništvu »Železarja«, glavna pisarna II. nadstr., telefon 119.

K R I Ž A N K A

Vodoravno: 1. organ delavskega upravljanja, 11. osebni zaimek, 12. nevarna ladja ob obalah, 13. podredni veznik, 14. uradni spis, 16. igralna karta, 17. klic na pomoč, 19. ploskovna mera, 20. glej 13. vod., 21. je v vsakem podjetju, 23. pritrdilnica, 24. podari, nameni, 25. življenjska tekočina, 27. dve enaki črki, 28. škodi železu, 30. glej 13. vod., 31. pobijanje, moritev, 34. kadar, 36. organ delavskega upravljanja.

Navpično: 1. prislov časa, 2. števniki, 3. vrsta rož (dvojina), 4. osebni zaimek, 5. popačen, 6. zdaj imamo dve novi..., 7. veznik, 8. pripadnik staroangleškega naroda, 9. pivski vzklík, 10. osebni zaimek, 15. ko, 18. upravno-teritorialna enota, 22. enota partizanskih edinic, 25. umetniška stvaritev, 26. žensko ime, 29. če, 30. znak za kem. prvino (fon.), 32. lev brez e, 33. oblika ženskega osebnega zaimka, 35. zlato (francosko, fon.).